24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

1941
ЯНВАРЬ
22
ЮНКУН
18 (5733) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

СОВЕТ СУЧĔ

СССР Конституцийĕн 108-мĕш статьи тăрăх крайсемпе облаçсенчи судсене, автономлă облаçсенчи судсене, округсенчи судсене ĕççынни депутачĕсен крайсенчи, облаçсенчи е округсенчи Совечĕсем е ĕççынни депутачĕсен автономлă облаçсенчи Совечĕсем 5 çуллăх сроклăха суйлаççĕ.

Судьясем суйлас ĕç пуçланчĕ тата çав суйлавсем çак январьпе февраль уйăхĕсенче пулса иртмелле; çак суйлавсем ĕççыннисене пирĕн суд çине тимлĕн çавăрăнтарса пăхтармалла. Советăн государство органĕсен — пролетариат диктатури туса хунă органсен системинче суд чи кирлĕ те паха вырăнсенчен пĕрине йышăнса тăрать. Унăн социализм çĕнсе илнисене мĕнпур тата кирек мĕнле тăшманла элементсенчен те сыхласа тăмалла, çакнашкал тăшманла элементсем совет обществинче халĕ те пур-ха. Унăн умĕнче капитализмлă юхан-суранăн юлашкийĕсене пурне те пĕр хĕрхенмесĕр тăпăлтарса тăкас задача тăрать, пирĕн государствăн хăватне, хуçалăха тата культурăна аталантарма мĕн чăрмантарать — çавсемпе пуринпе те судăн совет халăхĕ пекех хаяррăн та пĕр килĕшмесĕр кĕрешсе пымалла.

Советăн кашни гражданинĕ СССР Конституцине тытса пыма, законсене пурнăçа кĕртсе пыма, ĕç дисциплинине çирĕп тытма, обществăшăн тума тивĕçлине тÿррĕн тума, социализмлă пĕрлешÿллĕ пурнăç йĕркисене хисеплеме тивĕç. Çаксем пурте пурнăçа кĕрсе пыччăр тесе, совет сучĕ çирĕппĕн асăрхаса тăрать. Вăл совет законĕсене пăсакансене, ĕç дисциплинине пăсакансене айăплать. Пирĕн правосуди совет гражданĕсен ĕçлев, канăç, вĕренÿ прависене сыхласа тăрать, хĕрарăмсен прависене хÿтлесе тăрать, халăх тăшманĕсене — обществăллă, социализмлă харпăрлăх çине алă çĕклекен тăшмансене хĕсĕрлет. Совет сучĕ тăван çĕршывăн изменникĕсене, предательсене, шпионсене мĕнпур хаярлăхпа айăплать.

Пирĕн çĕршывра судья званийĕ — чаплă, ответлă, хисеплĕ звани! Пирĕн халăх куçĕ умĕнче судья вăл — тăшмансене хирĕç большевикла çирĕп, пĕр хĕрхенÿсĕр кĕрешсе пынине, большевикла тÿрĕллĕхе палăртса тăракан çын. Советсен çĕршывĕнче, эксплоататорла классене пĕтернĕ тата социализма пурнăçа кĕртнĕ çĕршывра кăна чăн-чăн правосуди пулма пултарать, çав вăхăтрах капитализмлă пур çĕршывсенче те суд — влаçра тăракан пĕчĕк йышлă класс аллинче халăха эксплоатацилемелли тата ăна тискеррĕн пусмăрласа пурăнмалли хĕçпăшал пулса тăрать.

Совет судне пирĕн халăх тивĕçлипех ĕнтĕ шанать. Нимĕн хăвармиех çапса салатнă буржуаллă, витĕрех çĕрсе кайнă бюрократла судăн ванчăкĕсем çинче туса çирĕплетнĕ совет сучĕ çине Ленин—Сталин партийĕпе совет правительстви уйрăмăнах пысăк тимлĕхпе пăхнă тата халĕ те çавăн пекех пăхаççĕ. Çирĕп те аслă законсем совет сучĕн ĕçĕнчи никĕс пулса тăраççĕ. Халăх интересĕсемпе ырлăхĕшĕн кĕрешесси — унăн задачи. Çирĕп организаци туса хунă, большевикла кадрсене воспитани парса ÿстернĕ, пĕчĕк мар опыт пухнă.

Совет сучĕ коммунистла общество туса хурас тĕлĕшпе пыракан историллĕ ĕçе тÿррĕмех хутшăнса ĕçлет. Социализмлă харпăрлăха çаратакансене, вăрăсене, мошенниксене, спекулянтсене, хулигансене, кахалсене, прогульщиксемпе летунсене пĕр хĕрхенмесĕр айăпласа, пирĕн суд капитализмăн совет пурнăçĕнчи пĕтсех çитмен турпаллийĕсене хĕртнĕ тимĕрпе пĕçертсе кăклать. Ирĕксĕрлемелли средствăсемпе усă курса, вăл капитализмăн çынсен ăстăнĕнчи юлашкийĕсене хирĕç кĕрешет, ку тĕлĕшпе капитализм юлашкийĕсенчен уйăрăлса çитмен çынсене шăлса ывăтать, хупса лартать, айăплать тата çĕнĕлле воспитани парать.

Совет сучĕ аталанса çирĕпленсе пынă вăхăтрах ĕнтĕ Ленин çапла вĕрентнĕ: «Суд вăл — **дисциплинăллă пулма воспитани памалли хĕçпăшал**», тенĕ. Ленин «кирек мĕнле хуçалăхра та, кирек мĕнле ĕçре те ĕç дисциплинине пăсакансене» пурне те «тупма, суда пама тата пĕр хĕрхенмесĕр айăплама» (XXII т., 460 стр.) пĕлмешкĕн вĕренме чĕннĕ. Ленин панă çак кăтарту эпир пурăнакан вăхăтшăн та хăйĕн пĕтĕм вăйне сыхласа усрать. Пирĕн партипе совет правительстви юлашки вăхăтра йышăннă чылай постановленисем государство ĕçĕнчи, производствăри, ĕçри дисциплинăна хăпартма, çирĕплетме ыйтаççĕ. Производствăри прогульщиксене, кахалсене, летунсене хирĕç кĕрешесси çинчен, начар пахалăхлă продукци кăларнине хирĕç кĕрешесси çинчен кăларнă законсем çавăн çинчен калаççĕ; колхозлă, обществăллă, тÿрĕ кăмăллă ĕçе çирĕплетес тĕлĕшпе тытса пыракан пĕтĕм политика çавăн çинчен калать. Тăван çĕршыва, халăха, коммунизма парăнни тимĕр пек çирĕп, ăнлануллă большевикла дисциплинăра пуринчен те уççăнрах палăрса тăрать. Тимĕр пек çирĕп дисциплина вăл — вакбуржуаллă тирпейсĕрлĕхшĕн, анархин харпăрлăхла, шкурникле апетитсен пĕтĕм юлашкисене хирĕç кĕрешмелли боевой хĕçпăшал.

Еçре тĕрĕсленнĕ чи лайăх работниксене, никама сутăнман тÿрĕ кăмăллă çынсене, партири большевиксемпе партире тăман большевиксене хисеплĕ те ответлă суд ĕçне ярса, ĕççыннисен депутачĕсен халăх ячĕпе вĕсен умне пысăк требованисем лартмалла. Область сучĕсен работникĕсем çине икĕ хут пысăкрах ответлăх ÿкет. Вĕсем хăйсем кăна мар кăтартуллă совет судьисем пулмалла, — вĕсем хăйсен ĕçĕпе халăх судьисене воспитани параççĕ. Вĕсем сыхăлăхлă та пĕр килĕшми пулнин, совет законĕсене кирлĕ пек лайăх пĕлнин, вырăнтипе уйрăм çынсен мĕнпур йышши влиянийĕсене пăхăнмасăр ĕçленин примерĕ пулса тăмалла.

Совет сучĕ вĕçне çитиех лайăх ĕçлессинчен инçетре-ха. Çак вăл халăх сучĕсене кăна мар, область сучĕсене те тивет. Большевикла правосудипе нихăш енчен те çыхăнса тăман либерализм облаçсенчи хăшпĕр судсенче пур-ха.

1940 çулти июнĕн 26-мĕшĕнче кăларнă Указ аслă вырăн йышăнса тăнине пур судьясем те мар-ха ăнланса илнĕ. Çак Указа пурнăçа кĕртес ĕçри çитменлĕхсем акă мĕнрен килнĕ: нумай судсенче прогульщиксемпе кахалсем çине, ĕç дисциплинине пăсакансем çине обывателле, çемçе кăмăлпа пăхма пăрахман. ВКП(б) Центральный Комитечĕн июльри Пленумĕ июнĕн 26-мĕшĕнчи Указа судсем пурнăçа мĕнле кĕртсе пынине хаяр, анчах тĕрĕс хак пачĕ. Çитменлĕхсене тÿрлетнĕ, анчах та хăшпĕр çĕрте пăсăк тенденци пур: тимĕр пек çирĕп дисциплинăшăн кĕрешес ĕç çине, черетлĕ «кампани» çине пăхнă пек, пăхаççĕ, хăшпĕр чухне вăл кĕрешĕве вăйсăрлатма та юрать, тесе шутлаççĕ. Халăх сучĕсем прогульщиксем, растратчиксем, вăрăсем пирки либералла хăтланнă чухне, чылай вырăнсенче çак ĕçе область сучĕсем тивĕçлипе сивлемеççĕ.

Мускав облаçĕнчи Луховицк районĕнчи 1-мĕш участокри халăх сучĕ Стопнина гражданкăна, ун патĕнче пайтах мануфактура тата ытти тĕрлĕ таварсем нумай тупнă пулсан та, спекуляцишĕн айăплама «хăйман».

Ворошиловоград облаçĕнче, сăмахран, халăх сучĕ темĕнле Туркина 916 тенкĕ растрата тунăшăн айăпланă. Область сучĕ... «растрата пысăк мар» тесе, çак ĕçе чарса лартнă. Государство укçи çине, халăх пурлăхĕ çине çакăн пек большевикла мар, советла мар пăхни мĕнрен килнĕ-ши ку?

Киев облаçĕнче халăх сучĕ вунвиçĕ килограмм тăхланпа бабит вăрланăшăн Янковоя виçĕ çуллăха хупса лартмалла тунă. Кам шутлатăр-ши çак приговор ытлашши хаяр тесе? Анчах та Киев облаçĕнчи суд, темшĕн шеллесе, тĕрмене хупса лартас вырăнне «ĕç вырăнĕнче» юсанмалла ĕçлеттермелле тунă. Ăçтан ĕнтĕ çакăнта Крылов судьисем çинчен аса илмĕн: вĕсем çăрттана путарса вĕлермелле приговор йышăннă та, «çăрттана юханшыва кайса пăрахнă».

Çакнашкал приговорсем йышăнни вăл суд пурнăçран уйăрăлса кайнипе кăна, партипе правительство политикине ăнланманнипе кăна пулма пултарнă. СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти августăн 10-мĕшĕнче кăларнă Указ кăна хăшпĕр судсен çемçешке кăмăлне пĕтерчĕ. Вăл çапла турĕ: предприятисемпе учрежденисенчи «вак-тĕвек çаратусем» тенĕскершĕн тата предприятисенче, учрежденисенче тата обществăллă вырăнсенче хулиганла ĕçсем тунăшăн, чи сахалтан та, пĕр çуллăха тĕрмене хупса лартаççĕ.

Растратчиксене, спекулянтсене, вăрăсене, хулигансене пуçран ачашланипе пĕрлех, хăшпĕр судсенче тÿрĕ кăмăллă работниксене çителĕксĕр сăлтавсемпех айăпласа, тивĕçсĕр васкавлăн суд умĕнче ответ тыттарма хатĕр тăракансем те пур-ха. Курск облаçĕнче çулталăкра колхозсен 750 председательне ответ тыттармалла тунă. Колхоз кадрĕсем çине çапла тĕрĕс мар пăхса сиенлĕ ĕç туни Рязань облаçĕнче те пулнă.

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указсем совет правосудине тата совет законноçне вăйлатас тата тарăнлатас ĕçре питех те пысăк вырăн йышăнса тăчĕç. Вĕсем совет судьин политикăллă ответлăхне хăпартрĕç.

Судьясене большевикла воспитани парасси, вĕсем марксизм-ленинизма вĕренсе алла илесси вăл — ĕçре чи кирлĕ услови, унсăрăн судья совет правосудине тĕрĕс тата туллийĕн пурнăçа кĕртсе пыма пултараймасть.

Пирĕн суд гражданĕсемшĕн социализмлă культура шкулĕ пулса тăмалла. Судра çакăн пек обстановка туса хурас пулать: суд çуртне совет гражданинĕ пĕтĕм чĕререн хисеплесе пырса кĕтĕр тата çавăн пекех хисеплесе тухтăр унтан. Пĕр-пĕр судья йышăнакан решенисем çителĕклĕ тĕрĕс пулмасан, вăл совет законĕсене пĕлмест пулсан, вăл хăйĕн тĕрĕс мар практикипе спекулянтсене ĕрчетет пулсан, вăл çынсем çине тимсĕр пăхать пулсан, вĕсемпе ăшă кăмăллă мар пулсан, суд ĕçĕнче волокита, суд çуртĕнче — пылчăклă, тирпейсĕр пулсан,—çакăн пек судья социализмлă культурăллă çын пулма, социализмлă воспитани пама пултарать-и ĕнтĕ?..

Облаçсемпе крайсенчи судсен халĕ пулса иртекен суйлавĕсем пĕтĕм совет общественноçĕ суд ĕçĕ çине тимлĕн пăхассине хăпартма тивĕçлĕ. Совет правосудийĕн тава тивĕçлĕ ĕçĕсем аслă та чаплă, аслă унăн ответлăхĕ, аслă унăн умĕнче тăракан задачăсем те. Вăл государствăпа ĕçри тимĕр пек çирĕп дисциплинăшăн пыракан кĕрешÿре пысăк ĕç туса иртерчĕ. Унăн умĕнче малашне те пысăк ĕç тăрать.

(**«Правда» умстатьинчен, январĕн 20-ш**).

УЙРĂМ ОКРУГСЕНЧИ СУЙЛАВ КАМПАНИЙĔ

Суйлавçăсен списокĕсене хатĕрлеççĕ

ИШЛЕИ, январĕн 21-мĕш. (Телефонпа). Районри уйрăм округсенчи суйлав кампанийĕ анлăн сарăлса пырать. Чылай ялсоветсенче агитаторсем ĕçе тивĕçлипе тытăнчĕç, паха тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Ишекри Сталин ячĕпе тăракан колхозра агитаторсен семинарĕ пулса иртрĕ. Халĕ ку колхозра 10 агитатор тимлĕн ĕçлеççĕ. С. Данилов агитатор çак кунсенче хăйне çирĕплетсе панă 3—4-мĕш бригадăсенче çĕнĕрен организациленнĕ Союзлă республикăсенче СССР Верховный Совечĕн суйлавĕсен итогĕсем, çав республикăсен хуçалăхпа культура фронтĕнчи пысăк ÿсĕмсем çинчен каласусем иртерне.

Çак кунсенче бригадăсенче стена хаçачĕсем тухрĕç. Суйлав кампанийĕ вăхăтĕнче кашни бригадăрах виçшер номер стена хаçачĕ кăларма палăртнă.

Шетмĕпуç, Ишек, Мамăш ялсовечĕсен работникĕсем тата участоксенчи суйлав комисси членĕсем суйлавçăсен списокĕсене тăвас, суйлав участокĕсенчи пурлăхсене йĕркелес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Ишек суйлав участокĕнче 14 çамрăка, Мамăш суйлав участокĕнче 24 çамрăка—малтанхи хут суйлава хутшăнакансене суйлав списокĕсене кĕртнĕ. Çав ялсоветсенчи суйлав участокĕсенче суйлав пурлăхĕсене йĕркелесе çитернĕ. Суйлав иртермелли çуртсем хатĕр.

С. ГОРЛАНОВ.

ÇЕМЕРЛЕ, январĕн 20-мĕш. (Телефонпа тăрăх). Хула Советне 8-мĕшпе 30-мĕш суйлав округĕсем тăрăх икĕ депутат суйламалла. Округри суйлав комисси членĕсене çирĕплетнĕ. Комисси членĕсенче чи лайăх стахановецсем тăраççĕ.

30-мĕш суйлав округĕ тăрăх суйлавçăсен списокĕсене туса пĕтернĕ. 8-мĕш суйлав округĕнче те списоксене туса пĕтереççĕ.

(Хамăр корр.).

Суйлав комиссисенче ĕçлеме чи лайăх çынсене уйăрнă

ВАРМАР, январĕн 20-мĕш. (Телефонпа). Паян райсовет исполкомĕ участоксенчи суйлав комиссисен членĕсене çирĕплетрĕ. Суйлавçăсем участоксенчи комиссисенче ĕçлеме малта пыракан çынсене тăратнă. 15-мĕш номерлĕ суйлав участокĕнче ĕçлеме Арапуçĕнчи колхоз председательне Малахвиев юлташа уйăрнă. Вăл ертсе пыракан колхоз иртнĕ çулта вăйлă тырпул туса илнĕ. Еçкунĕ тăрăх 5 килограмм ытла тĕштырă валеçеççĕ.

17-мĕш номерлĕ суйлав участокĕнче ĕçлеме «Аниш» колхозри ударницăна Никифорова юлташа тăратнă.

Еçпепе суйлав участокĕнче ĕçлеме тракторист Ермолаев юлташа тăратнă. Вăл иртнĕ çулта тракторпа ĕçлемелли нормăна ирттерсе тултарнă. Суйлав комисси членĕсем çак кунсенчех ĕçе тытăнаççĕ.

(Хамăр корр.).

Ĕççыннисен политикăллă тата производствăллă активлăхĕ çĕкленсе пырать

СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне уйрăм округсем тăрăх депутатсем суйласси çинчен тата Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ вырăнти Советсен составĕнчен тухса ÿкнĕ депутатсем вырăнне çĕнĕ депутатсем суйласси çинчен кăларнă Указсем хаçатсем çине пичетленсе тухнă хыççăн, январĕн 16-мĕшĕнче Вăрмар районĕнчи пур предприятисемпе учрежденисенче тата колхозсенче те ĕççыннисен пухăвĕсем пулса иртрĕç. Пухусенче ĕççыннисем çитес суйлавсене производствăллă çĕнтерÿсем тупипе кĕтсе илме обязательствăсем пачĕç.

Спорт хатĕрĕсем, сĕтел-пукансем тăвакан фабрикăра ĕçлекенсен коллективĕ суйлав кунĕ тĕлне, февралĕн 16-мĕшне кварталти производствăллă плана тултарма обязательство илнĕ. Чулкасри «Свобода» колхоз колхозникĕсем тата Чăрăш Çырмари «Коминтерн» колхоз колхозникĕсем çуракине пĕтĕмпех хатĕрленсе çитме обязательство илнĕ. Çакăн пек обязательствăсене Шăхальри «Хĕрлĕ Шăхаль», Арапуçĕнчи «Арабось», Кавалти «Маяк» тата ыт. колхозсем те илнĕ. Çакна май районра рабочисемпе колхозниксем тата служащисем хушшинче социализмла ăмăртса ĕçлесси сарăлса пырать.

Спорт хатĕрĕсемпе сĕтел-пукансем тăвакан фабрикăри рабочисем кулленхи ĕç нормине иртттерсе тултарса ĕçлеме пуçларĕç. Сăмахран, циркулярщик А. Андреев нормăна кашни кунах 145 процент, Чăваш АССР Верховный Совет депутачĕ М. Федорова 150 процент, полировщица С. Терентьева 200 процент т. ыт. те тултарса ĕçлеççĕ.

Суйлав кампанийĕ пуçланнă май предприятисемпе учрежденисенче тата колхозсенче политикăллă агитаци ĕçĕ вăйлансах карĕ. Кавал ялĕнчи агитаторсем кашни суйлавçă патне килĕсене кайса Указсем çинчен каласа ăнлантарнă. Кунсăр пуçне суйлав Положенийĕсемпе паллаштараççĕ. Калас пулать, Вăрмар поселокĕнче политикăллă агитаци ĕçĕ çителĕклĕ пымасть. Поселокра хальхи вăхăтра радио та ĕçлемест. Радиоузел ĕçлеме пăрахни уйăх çурă ытла ĕнтĕ. Çапла пулсан та ăна ĕçлеттермелле тăвас тĕлĕшпе Вăрмар районĕнче тăрăшакан çук.

Т. КОЖИН.

Трактористсен ăмăртăвĕ

Шăмăршă машинно-тракторнăй станцинчи трактористсем тата ремонт ĕçĕнчи рабочисем Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцине производствăллă çĕнĕ çитĕнÿсемпе кĕтсе илес тĕлĕшпе хăйсем çине татăклă обязательствăсем илчĕç. Халĕ вĕсем партконференци ячĕпе социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пыраççĕ. План тăрăх, январĕн пĕрремĕш тĕлне 16 трактор юсамалла пулнă пулсан, 19 трактор юсанă.

«СХТЗ» тракторсене юсакан бригада хăйĕн çумне çирĕплетсе панă тракторсене февралĕн 1-мĕшне юсаса пĕтерме сăмах панă. «СХТЗ-НАТИ» тракторсене юсакан Долговпа Морозов бригадисем партконференци уçăлнă тĕле тракторсене пĕтĕмпех юсаса çитерессишĕн кĕрешеççĕ.

Трактористсем Корчагин, Цыганов, Долгов, Денисов, Морозов юлташсем тракторсене юсанă çĕрте уйрăмăнах лайăх ĕçлеççĕ. Вĕсем кулленхи нормăна 120—150 процент тултарса пыраççĕ.

Эпир Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци уçăлнă тĕле тракторсене юсаса пĕтерме илнĕ обязательствăна ăнăçлăн пурнăçлаccа шанатпăр.

А. Платонов.

Нормăсене ытлашшипех тултараççĕ

ВКП(б) Центральный Комитечĕ Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцине пухасси çинчен пĕлтернĕ хыççăнах, çĕнĕ строительствăри участоксем тата бригадăсем хăйсем çине татăклă обязательствăсем илчĕç, партконференци ячĕпе социализмлă ăмăртăва сарса пыма тытăнчĕç. Халĕ мĕнпур участоксемпе бригадăсенче ăмăрту тивĕçлипе сарăлса пырать. Уйрăм бригадăсем тата рабочисем хăйсем çине илнĕ обязательствăсене йĕркеллĕ пурнăçа кĕртеççĕ. Ăмăртура коммунистсемпе комсомолецсем пример кăтартаççĕ.

Иккĕмĕш участокри коммунист Якимов юлташ ертсе пыракан плотниксен бригади кулленхи нормăна 145 процент, Крайнев коммунист ертсе пыракан каменщиксен бригади 150 процент тултарса ĕçлеççĕ. Чапраева коммунисткăн бригади те начар мар ĕçлет. Каменщик Быстров, стахановец Пименев тата шофер Леонтьев комсомолецсем нормăсене 150 процент тултарса пыраççĕ.

Калас пулать, обязательствăсене ăнăçлăн тултарса пырас ĕçре хăшпĕр чăрмавсем пулаççĕ-ха. Бригадăсене стахановла ĕçлеме условисем туса паман. Строительство руководителĕсен çакна шута илни кирлĕ.

Б. Шавелев.

* * *

Нарком наградн

СССР Çулйĕр Халăх Комиссарĕ Канаш станцинчи машинистсене пĕтĕмпе 22 çынна 1940 çулта пĕр аварисĕр ĕçленĕшĕн уйăхри ĕçукçипе наградăланă. Награда илнисем хушшинче йывăр составлă поездсем илсе çÿрекен машинист П. Н. Назаров, машинистсем: Романов, Сагитов, Белоглазов, Смислов, Гусев тата ытти юлташсем.

Награда илнĕ машинистсем партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан ăмăртура малта пыраççĕ. Машинист Назаров юлташ январь уйăхне кĕнĕреннпе йывăр составлă поездсем чылай илсе тухнă та ĕнтĕ.

КАНАШ. (Хамăр корр.).

* * *

Призыва хатĕрленеççĕ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Физкультурăпа спорт ĕçĕсен районри уполномоченнăйĕ ертсе пынипе допризывниксем ГТО значокĕн хĕллехи нормисене пама тытăнчĕç.

Çак кунсенче допризывниксем 10 километр хушши йĕлтĕрпе кайса килчĕç. Вĕсенчен 86 çын ГТО значокĕн хĕллехи нормисене панă

Ф. Данилов.

В. Барков ÿкерчĕкĕ. (Фото-клише ТАСС).

В. И. Ленин вилнине асăнса пулнă траурлă чаплă лару

Енер, январĕн 21-мĕшĕнче, Советсен çуртĕн ларусем пулакан залĕнче, Шупашкар хулинчи парти, совет, профсоюз тата комсомол организацийĕсен активĕн В. И. Ленин вилни XVII çул тултарнă ятпа траурлă чаплă ларăвĕ пулса иртрĕ.

Траурлă чаплă лару хисеплĕ президиума В. И. Ленинăн аслă ĕçне малалла туса пыракан аслă çулпуçа Сталин юлташа, Совет правительствин пуçлăхне Молотов юлташа, Калинин, Кагановнч, Ворошилов, Андреев, Микоян, Жданов, Хрущев, Берия, Шверник юлташсене тăвăллăн алă çупса суйларĕ. 17 çул Ленинсăр, Ленин çулĕпе—Сталин юлташ ертсе пынипе тунă çитĕнÿсем çинчен ВКП(б) Чăваш Обкомĕн пропагандăпа агитаци енĕпе ĕçлекен секретарĕ Т. А. Ахазов юлташ доклад туса пачĕ. Ахазов юлташ хăйĕн докладĕнче пролетариллĕ революцин аслăран та аслă генийĕ Владимир Ильич Ленин пурнăçĕпе ĕçĕсем, унăн вĕрентĕвĕн чаплă çĕнтерĕвĕсем çинчен, Сталин ертсе пынипе коммунизм строительствинче тунă мухтавлă çĕнтерÿсем çинчен тĕплĕн каласа пачĕ.

Траурлă чаплă лару тăвăллăн алă çупса халăхсен аслă çулпуçĕ Ленинăн чи шанчăклă соратникĕ, ученикĕ, унăн ĕçне малалла туса пыраканĕ Сталин юлташ патне саламлă телеграмма яма йышăнчĕ.

Кун хыççăн Шупашкарти музтехникумри студентсем тата ача-пăча творчествин коллективĕ Ленин тата Сталин юлташсене хисеплесе çырнă художествăллă произведенисене вуласа тата юрласа пачĕç.

Тарнопольщинăри ĕççыннисем 1933 çулта В. И. Ленин вилнĕ куна мĕнле паллă тунă

ТАРНОПОЛЬ, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Облаçри истори архивĕнче документсем тупнă. Вăл документсем пансен Польшинчи ĕççыннисем, полицейскисен терроне пăхмасăрах, В. И. Ленин вилнĕ куна мĕнле паллă туни çинчен каласа параççĕ.

1933 çулти январĕн 21-мĕшĕнче кăнтăрла Тарнополь хулинчи центральнăй урамра сывлăшра кăвакарчăн курăннă. Вăл пурне те хытă интереслентернĕ. Кăвакарчăн урисем çумне: «Сывă пултăр Ленин!» тесе çырнă хĕрлĕ транспарант çыхнă. Çав кунах скверăра: «Сывă пултăр пролетариат! Сывă пултăр революци!» текен лозунгсемлĕ хĕрлĕ плакат кăларса çакнă.

Виçĕ кун умлăн-хыçлăнах хуларн площадьсемпе урамсенче алăпа çырнă тата шапирографпа пичетлесе кăларнă листовкăсене курма пулнă. Пĕр листовкăра: «Ленин кăтартса панă çулпа пырар, вăл пролетариата çĕнтерÿллĕ революци патне илсе çитерчĕ» тесе каланă. Январĕн 20-мĕшĕнче ĕççĕррисем хушшинче демонстрацисем тума, коммунистла ялавсем айне тăрса пĕтĕмĕшле кĕрешĕве чĕнекен воззванисем салатнă.

В. И. ЛЕНИНА асăнса

ТАЛЛИН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Хуласемпе ялсенчи урамсенче траурлă ялавсем кăларса çакнă, магазинсен витринисемпе çуртсем çине В. И. Ленинăн траурлă рамкăллă портречĕсене вырнаçтарса лартаççĕ.

Таллинра профсоюзсен Ян Томп ячĕпе тăракан клубĕнче Владимир Ильича асăнса рабочисемпе служащисен пухăвĕ пулнă. Пухăва 500 çынна яхăн пынă.

Январĕн 21-мĕшĕнче «Эстония» ятлă концертнăй залра В. И. Ленина асăнса партактивăн, советпа профсоюз активĕн траурлă чаплă вечерĕ пулать.

Информациллĕ. пĕлтерÿ

Январĕн 18—19-мĕшсенче ВЛКСМ обкомĕн черетлĕ II-мĕш пленумĕ пулса иртрĕ. Пленум икĕ ыйту сÿтсеяврĕ:

1. Комсомолăн республикăри организацийĕсенче çар тата физкультура ĕçĕ мĕнле тăни çинчен — ВЛКСМ обкомĕн пĕрремĕш секретарĕн Д. Т. Пароятников юлташăн доклачĕ.
2. Колхозсенчи комсомол организацийĕсен ĕçĕ çинчен — ВЛКСМ обкомĕн пропаганда енĕпе ĕçлекен секретарĕн П. М. Михайлов юлташăн доклачĕ.

Çак ыйтусем тăрăх пленум тивĕçлĕ решенисем йышăнчĕ. Комсомол организацийĕсен шанăçне тÿрре кăларайманшăн пленум Лапшин (ВЛКСМ Çĕрпÿ райкомĕн секретарĕ пулнăскер) тата ВЛКСМ Краноармейский райкомĕн секретарĕ пулнă Уткина юлташсене ВЛКСМ обкомĕн пленум членĕсен составĕнчен кăларчĕ.

Пленум ĕçĕсене ВКП(б) Обкомĕн секретарĕ Чарыков юлташ хутшăнса ĕçлерĕ.

ВЛКСМ ОБКОМĔ.

ТАСС опроверженийĕ

Норвегири хаçатсем çакăн пек пĕлтерÿ пичетлесе кăларнă: Совет Союзĕн Болгарири посольствин персоналне çителĕксĕр ĕçленĕ пирки пĕтĕмĕшпех е унăн пĕр пайне должноçсенчен кăларнă пулать.

ТАСС çапла пĕлтерме полномочи илнĕ: çапла пĕлтерни вăл пĕтĕмĕшпех пуçран шухăшласа кăларнă ялала, нимĕн чухлĕ те тĕрĕс мар.

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Контроль ӗҫӗ ячӗшӗн кӑна пулмалла мар

ВКП(б) Уставӗ предприятисенчи пуҫламӗш парторганизацисене хӑйсен предприяти администрацийӗсен ӗҫӗсене контроль туса тӑма право парать. Ҫак право вӑл парторганизацисем енчен администрацин оперативлӑ ӗҫне хутшӑнассине, вӑл тумалли ӗҫе хӑйӗн ҫине илмеллине пӗлтермест. Контроль правин пӗлтерӗшӗ йӑлтах урӑхла: парторганизацин производство ӗҫне татса парас ӗҫе конкретлӑн хутшӑнмалла, администраци партипе правительство решенийӗсене мӗнле пурнӑҫланине тӗрӗслемелле, производство командирӗсен авторитетне ӳстермелле, единоначали принципне ҫирӗп тытса пымалла. Парти организацин администраци ӗҫне контроль тунӑ чухне СССР Верховный Совечӗн Президиумӗ иртнӗ ҫулти июнӗн 26-мӗшӗнче тата июлӗн 10-мӗшӗнче кӑларнӑ Указсене пурнӑҫа кӗртме администрацине куллен пулӑшассине, коммунистсен производствӑри авангардлӑ рольне ҫӗклессине тӗп вырӑна хурас пулать.

Ҫӗнӗ строительствӑри пуҫламӗш парторганизаци администраци ӗҫне контроль туса тӑрас правӑна мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пырать-ха? 1940 ҫулти август уйӑхӗнче парторганизаци пухӑвӗнче строительствӑна материалсем тӑратасси мӗнле тӑни ҫинчен снабжени отделӗн начальникӗн коммунист Шеронов юлташӑн докладне итлерӗ. Пуху хӑйӗн решенийӗнче строительствӑна кирлӗ материалсем тӑратас ӗҫ питех те начар тӑнине палӑртрӗ, ҫак ҫитменлӗхе хӑвӑрт пӗтерме кирлине, снабжени отделне ҫирӗплетме кирлине кӑтартса хӑварчӗ. Анчах та ҫак решение халӗ те пурнӑҫа кӗртмен, стройматериалсем тӑратас ӗҫ ҫаплах начар тӑрать. Строительство руководителӗсем парторганизаци йышӑннӑ решение тивӗҫлипе пурнӑҫламан, партбюро администрацине тивӗҫлипе пулӑшман, хӑйӗн решенине пурнӑҫласшӑн тӑрӑшман.

Парторганизаци администраци ӗҫӗсем ҫинчен докладсем итлет. Анчах коллектива, чи малтан коммунистсене производство программине тултарассишӗн кӗрешӗве мобилизацилемест. Ҫапла 1940 ҫулти ноябрь уйӑхӗнче парторганизаци пухӑвӗнче строительство программине мӗнле тултарни ҫинчен стрительство начальникӗн докладне итлерӗ. Коммунистсен пухӑвӗнче чылай ҫитменлӗхсене палӑртрӗҫ. Пӗр участокра стройматериалсем ҫителӗклӗ пулман. Техникӑллӑ руководство ҫителӗксӗр пулнӑ, хӗл кирлӗ пек хатӗрленмен. Коммунистсен пухӑвӗ ҫак ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе мӗнле ӗҫлемеллине кӑтартса хӑварчӗ. Строительство руководстви ҫак решенин чылай пункчӗсене пурнӑҫа кӗртрӗ, ӗҫе татса паракан участоксене ертсе пыма пултаруллӑ ҫынсене лартнӑ. Паллах, ҫак ӗҫсене тунӑ чухне партбюро аякра тӑман, вӑл строительство управленине ӗҫре пулӑшса пынӑ. Ҫапла пулин те, чылай решенисем пурнӑҫа кӗмесӗр юлаҫҫӗ, сӑмахран, стройматериалсем тӑратассине лайӑхлатасси ҫинчен темиҫе хут йышӑннӑ пулин те, ҫак ӗҫ халӗ те начар пулса пырать. Тӳрех калас пулать, ку вӑл партбюро, тепӗр чухне коммунистсен пухӑвӗ те строительствӑри ҫитменлӗхсене регистрацилесе тухнинчен, ҫав ҫитменлӗхсен сӑлтавне тӗплӗн сӑнаса тӗпченменрен, ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе конкретлӑ ӗҫ туманнинчен килет. Кунтан та ытларах, контроль тӑвас ӗҫ ҫине пӗр енчен пӑхни, ӑна администрацине пулӑшас, производство ӗҫне лайӑхлатассипе ҫыхӑнтарманни парторганизацин решенийӗсен пӗлтерӗшне пӗчӗклетет, контроль правипе тӗрӗс усӑ курассине пӑсать.

Производство ыйтӑвӗсене парторганизацин пухӑвӗнче е партбюро ларӑвӗнче сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн, вӗсенче йышӑннӑ решенисене пурнӑҫлас тӗлӗшпе ҫине тӑрса ӗҫлесен ӗҫсем те лайӑхланаҫҫӗ. Ҫапла, участок начальникӗн отчетне партбюро ларӑвӗнче итлеме тивнӗ. Ҫак ыйтӑва сӳтсе-явнӑ чухне Ф. Клементьев юлташ ертсе пыракан комплекслӑ бригадӑн ӗҫӗнче чылай чӑрмавсем пурри палӑрчӗ: хӑйӑр ҫитмен, пескогрейкӑсем сахал пулнӑ. Ҫакӑн хыҫҫӑн строительство Управленийӗ те, парторганизаци те бригада ӗҫне лайӑхлатас тӗлӗшпе конкретлӑ ӗҫе тытӑннӑ. Ҫав ҫитменлӗхсене пӗтерни ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерме май пачӗ, декабрь уйӑхӗнче бригада производство программине 176 процент тултарчӗ.

Анчах та парторганизаци администраци ӗҫне контроль тӑвас ӗҫре ҫитменлӗхсем нумай-ха. Ку вӑл парторганизаци производство ӗҫне ертсе пырас ответлӑха пӗтӗмпех администраци ҫине йӑвантарнинчен, хӑй ҫак ӗҫшӗн тивӗҫлӗ ответлӑх туйманнинчен те лайӑх курӑнать.

Б. ШАВЕЛЕВ.

* * *

Парти историне пурин те тӑрӑшса вӗренмелле

ОКТЯБРЬСКОЕ. Хуракассинчи пуҫламӗш парторганизацинче «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» вӗренес ӗҫ иртнӗ ҫулхипе танлаштарсан нумай аванланчӗ. ВКП(б) членӗ Степеркин юлташ парти историне хӑй тӗллӗн вӗренсе пӗтернӗ, халь Марксӑн, Энгельсӑн, Ленинӑн, Сталинӑн уйрӑм произведенийӗсене вӗренет. Вӑл ытти коммунистсене ку ӗҫре аван пулӑшса пырать. Коммунистсем парти историне кӗҫӗн звено тӑрӑх кружокра вӗренеҫҫӗ. Кружока ВКП(б) райкомӗн пропагандисчӗ В. Греков юлташ ертсе пырать. Вӑл занятисене лайӑх хатӗрленсе йӗркеллӗ ирттерет. Коммунистсем те занятисене тӗплӗн хатӗрленсе пыраҫҫӗ. Сӑмахран, Степанов, Гаврилов юлташсем занятисене яланах конспектсемпе пыраҫҫӗ, уйрӑм ыйтусем тӑрӑх час-часах тухса калаҫаҫҫӗ.

Харпӑрхӑйне марксизм-ленинизм теорийӗпе хӗҫпӑшаллантарассишӗн пур коммунист та пӗр пекех тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ теме ҫук-ха. Асӑннӑ кружока пурӗ 12 коммунист ҫӳремелле; Охильков, Хлещников, Максимов тата Ускассинчи пуҫламӗш парторганизацинчи коммунистсем пачах ҫӳремеҫҫӗ. И. Егоров (Хуракассинчи пуҫламӗш парторганизацинчен) тӗрлӗ сӑлтавсем тупса хӑйӗн политикӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерессинчен пӑрӑнса юлать.

Марксизм-ленинизмӑн тӗп никӗсӗсене вӗренессишӗн тата харпӑрхӑйӗн ӑнланӑвне ӳстерессишӗн тӑрӑшманни парти членӗн обязанноҫӗ ҫинчен уставра кӑтартнине пурнӑҫламанни пулать. «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» харпӑрхӑй тӗллӗн е кружокра вӗренсе марксизм-ленинизм теорийӗпе хӑҫпӑшалланассишӗн кашни коммунистӑн тӑрӑшса ӗҫлемелле.

В. ПАВЛОВ.

Оборонӑпа физкультура комиссийӗ ҫителӗклӗ ӗҫлемсст

Комсомол райкомӗсем ҫумӗнчи оборонӑпа физкультура енӗпе ӗҫлекен ятарлӑ комиссисен задачи вӑл — ҫамрӑксене оборонӑпа физкультура ӗҫне анлӑн хутшӑнтарасси пулать. Ҫамрӑксенчен пултаруллӑ физкультурниксем хатӗрлемелле. Вӗсем тӑван ҫӗршыв оборонине яланах хатӗр тӑччӑр. ВЛКСМ Ҫӗрпӳ райкомӗ ҫумӗнчи оборонӑпа физкультура енӗпе ӗҫлекен ятарлӑ комисси ҫак задачӑсене тивӗҫлипе пурнӑҫлама тытӑнман-ха. Комиссине те организацилесе ҫитермен. Пурӗ 9 член пулмалла пулсан, 5 член ҫеҫ пӑхса тухса ҫирӗплетнӗ. Малтан комисси председателӗ пулма комсомолец Шерин юлташа ҫирӗплетнӗ, анчах вӑл нимӗн те туман. Райком секретарӗ пулнӑ Лапшин тата физкультурӑпа спорт ӗҫӗсен республикӑри комитечӗн уполномоченнӑйӗ пулнӑ Федоров юлташсем те оборонӑпа физкультура ӗҫне лайӑхлатма тӑрӑшман. Ҫак ӗҫе пӗтӗмпех япӑхтарса янӑ вӗсем.

Районӗпе илсен комсомол пуҫламӗш организацийӗсем 116 шутланаҫҫӗ. Ҫак шутран 13 организацире ҫеҫ физкультура коллективӗсем организациленӗ. Пӗтӗмӗшпе илсен колхозсенчи организацисенче физкультура коллективӗсем ҫук.

Комсомолӑн йӗлтӗрлӗ кросне питех те сӳрӗк хатӗрленеҫҫӗ. Райком работникӗсем каланӑ тӑрӑх районӗпе 143 команда организациленӗ. Урӑхла каласан, 1554 комсомолецран 715 комсомолец йӗлтӗрҫӗсен тренировкине хутшӑннӑ пулать. Чӑн та, ялхуҫалӑх техникумӗнчи, педучилищӗри, Ҫӗрпӳ хулинчи вӑтам шкулти, фельдшерсен шкулӗнчи комсомолецсем йӗлтӗрпе ҫӳренине час-часах курма пулать. Анчах та вӗсене тренировкӑра никам та тивӗҫлипе ертсе пымасть. Райсӗрӗҫ пайӗ, районри финанс пайӗ, милици уйрӑмӗ ҫумӗнчи организацинчи комсомолецсем тренировкӑна хутшӑнман. Колхозсенчи организацисенче ӗҫ унтан та начартарах тӑрать.

Январӗн 12-мӗшӗнче, кроса хатӗрленнӗ май, йӗлтӗрҫӗсен ӑмӑртӑвне ирттернӗ. Фельдшерсен шкулӗнчи, милици уйрӑмӗнчи, больницӑри организацисенчен ӑмӑртӑва пӗр ҫын та хутшӑнман. Ӑмӑртӑва 75 ҫын хутшӑннӑ пулсан ГТО значокӗн нормине 12 ҫын ҫеҫ панӑ. Ҫавсем ӗнтӗ районра комсомолецсем йӗлтӗрлӗ кроса сӳрӗккӗн хатӗрленнине уҫҫӑн кӑтартса параҫҫӗ.

Районра физкультурӑпа спорт ӗҫӗсене сарса пымалли условисем ҫителӗклӗ. Анчах та ҫак условисемпе усӑ курмаҫҫӗ. Ҫӗрпӳ хули садӗнче ӗлӗк кӳлӗ пулнӑ вырӑн пур. Ҫак вырӑна шыв тултарса шӑнтнӑ пулсан лайӑх каток пулмалла мӗн. Хула ҫумӗпе Ҫавал шывӗ тӑсӑлса выртать. Кунта каток тума ытла та лайӑх. Комсомол райкомӗ кунта юр тасатса каток тӑвас ӗҫе организацилеме вӑхӑтлӑх комисси организациленӗччӗ. Ку комисси ӗҫлеменнине кура ӑна салатса ярса тепӗр комисси организацилерӗҫ. Кайран организациленӗ комисси те ӗҫлемест. Пӗр уйӑх каярах тума тытӑннӑ катока халӗ те юртан тасатса ҫитерейместӗҫ. Ҫакна пула ӗнтӗ хула урамӗсем тӑрӑх ачасем конькипе ярӑнса ҫӳренине час-часах тӗл пулатӑн.

Оборонӑпа физкультура енӗпе ӗҫлеме организациленӗ ятарлӑ комисси тивӗҫлипе ӗҫленӗ пулсан ҫак ҫитменлӗхсем пулас ҫукчӗ. Комсомол райкомӗн руководствине ҫӗнетсе улӑштарнӑ. Ҫавах та физкультура ӗҫӗнче улшӑну пулни ытлах сисӗнмест-ха.

(Хамӑр корр.).

* * *

Парторганизацин авторитечӗ

ЕЛЧӖК. Райсовет исполкомӗнчи пуҫламӗш парторганизаци служащисем хушшинче пысӑк авторитетпа усӑ курать. Вӑл райисполкомри работниксене политикӑллӑ воспитани парас тӗлӗшпе начарах мар ӗҫлет. Пуҫламӗш парторганизаци партипе правительство йышӑннӑ решенисене работниксем патне вӑхӑтра ҫитерет, ӑна пурнӑҫлама вӗсене ҫийӗнчех мобилизацилет.

ВКП(б) XVIII съезчӗ хыҫҫӑн пуҫламӗш парторганизаци хӑйӗн ӗҫне урӑхлатса ҫӗнетрӗ. Парторганизаци учрежденири бюрократизмпа волокитӑна хирӗҫ ҫине тӑрса кӗрешет. Аппаратра ӗҫ дисциплини чылаях ҫирӗпленчӗ, отделсенче ӗҫсыннисен жалобисене вӑхӑтра пӑхса тухса, ҫийӗнчех татса параҫҫӗ.

Малтанхи вӑхӑтра кадрсене пӑхса ҫитӗнтерес ӗҫ ҫине ҫителӗксӗр ҫавӑрӑнса пӑхнӑ. Халӗ йӑлтах урӑхла. Райисполкомри пуҫламӗш парторганизаци аппаратри ӗҫсене лайӑхлатас, работниксен политикӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерес тӗлӗшпе сахал мар ӗҫсем туса ирттернӗ.

Пуҫламӗш парторганизаци хӑйӗн пухӑвӗнче учреждениri культурлӑх ҫинчен ятарласа ыйту лартса сӳтсе-явнӑ.

Халӗ парторганизацинчи коммунистсем хӑйсен пӗлӳлӗхне ӳстерес, ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетес, ӗҫ вӑхӑчӗпе туллин усӑ курас енӗпе паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ.

А. ДУДКИН.

* * *

Пуҫламӗш организацин обком бюровӗн отчечӗ

ГРОЗНЫЙ, январӗн 17-мӗш. (ТАСС) Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцине хатӗрленнӗ май, ВКП(б) Чечено-Ингуш обкомӗн бюровӗ «Старогрознефть» тресчӗн иккӗмӗш промыслинчи парторганизаци администраци ӗҫне контроллес правӑна мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пыни ҫинчен тунӑ отчета сӳтсе-явнӑ.

Промыслари парти организацийӗ партипе правительство Грознӑйри нефть промышленноҫӗ ҫинчен йышӑннӑ решенине пурнӑҫа кӗртсе пынине кунсеренех контроллесе тӑрать. Рабочи-стахановецсем, инженерсем пулӑшнипе коммунистсем нефть кӑларассине ӳстерме чӑрмантаракан ҫитменлӗхсене палӑртнӑ, вӗсене хӑвӑрт пӗтерсе пынӑ. Ҫапла туни паха результатсем панӑ. Иртнӗ ҫулти декабрь уйӑхӗнче, июнь уйӑхӗнчипе танлаштарсан, икӗ хут ытла нефть кӑларнӑ. Ҫак вӑхӑт хушшинчех ӗҫ тухӑҫлӑхӗ 185 процент хӑпарнӑ.

Обком бюровӗ иккӗмӗш промыслари парторганизаци администраци ӗҫне контроллес правӑна пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе тунӑ паха ӗҫе паллӑ тунӑ.

* * *

Ванда Василевская юлташа парти ретне илнӗ

ЛЬВОВ, январӗн 16-мӗш. (ТАСС). КП(б)У Львов хулинчи Красноармейский райкомӗ совет писательницине, СССР Верховный Совечӗн депутатне Ванда Василевская юлташа кандидат карточки панӑ, ӑна нумаях пулмасть парти членӗн кандидатне илнӗ пулнӑ.

ВЛКСМ обкомӗн II пленумӗ

Январӗн 18—19-мӗшсенче ВЛКСМ Чӑваш обкомӗн черетлӗ иккӗмӗш пленумӗ пулса иртрӗ. Пленум икӗ ыйту—ҫарпа физкультура ӗҫӗ мӗнле пыни ҫинчен тата колхозсенчи комсомол организацисен ӗҫӗсем ҫинчен сӳтсе-яврӗ. Пленумра ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн секретарӗ Чарыков юлташ та пулчӗ. Пӗрремӗш ыйтупа комсомол обкомӗн секретарӗ Пароятников юлташ доклад туса пачӗ.

Пароятников юлташ малтанах иртнӗ ҫулта комсомол организацисемпе физкультура коллективӗсем мӗнле ӗҫлени ҫинчен чарӑнса тӑчӗ. Чӑн та юлашки вӑхӑтра комсомолӑн пуҫламӗш организацийӗсенче ҫар тата физкультура ӗҫӗ лайӑхланса пырать. Комсомолецсем ҫар ӗҫне ҫине тӑрса вӗренме, физкультура ӗҫне ытларах хутшӑнма пуҫларӗҫ.

Апла пулсан та, ҫар ӗҫне вӗренесси ҫителӗксӗр пулса пырать. Комсомолецсем пурте мар Осоавиахим членӗнче тӑраҫҫӗ. Тӳрех калас пулать, комсомол организацисем Осоавиахим организацисемпе ҫыхӑнса ӗҫлеме тӑрӑшмаҫҫӗ. Ҫар ӗҫне вӗренесси комсомолкӑсем хушшинче уйрӑмӑнах начар пырать. Республикипе 12.622 комсомолка шутланать пулсан, санитаркӑсен курсӗнче 172 ҫын кӑна вӗренет.

Осоавиахим членӗсем тата комсомолецсем хушшинче ҫар ӗҫне вӗренессине урӑхлатса ҫӗнетесси питӗ вӑрахӑн пулса пырать. ВЛКСМ Советский, Хӗрлӗ Чутай райкомӗсем комсомолецсем хушшинче ҫар ӗҫне вӗренесси мӗнле пулса пынине хӑйсем те пӗлмеҫҫӗ. Ҫакӑ ӗнтӗ комсомолӑн хӑшпӗр райкомӗсем ҫар ӗҫне вӗренесси ҫине ҫителӗксӗр ҫавӑрӑнса пӑхнине уҫӑмлӑн кӑтартса парать.

Тӑвай районӗнче юлашки вӑхӑтра ҫар ӗҫне вӗренесси йӗркеленсе пыни палӑрать. Кунта 162 ҫын Ворошиловский стрелок значокӗн нормисене, 138 ҫын ПВХО значокӗн нормисене панӑ.

Пирӗн республикӑра физкультура коллективӗсем 753, вӗсенче 19050 ҫын шутланаҫҫӗ. Физкультура ӗҫӗ колхозсенче юлса пырать. Спорт обществисем ҫамрӑксене воспитани парас вӗсене физкультура ӗҫне явӑҫтарас тӗлӗшпе начар ӗҫлеҫҫӗ. Куславкка районӗнчи комсомолецсенчен физкультурниксем мӗнпурӗ те 68 ҫын, Советский районра—38 ҫын кӑна.

Халӗ хӗл вӑхӑтӗнче физкультура ӗҫне анлӑн сарса пыма пысӑк майсем пур. Нумаях пулмасть йӗлтӗрҫӗсен заочнӑй ӑмӑртӑвӗ пулса иртрӗ. Ҫакна палӑртас пулать, ӑмӑрту начар иртрӗ. Комсомолӑн пуҫламӗш организацийӗсемпе комсомолецсем ӑмӑртӑва сахал хутшӑнчӗҫ.

Хальхи вӑхӑтра комсомолецсем Хӗрлӗ Ҫар 23 ҫул тултарнӑ ятпа пӗтӗм ҫӗршывӗпе пулса иртекен кроса хатӗрленеҫҫӗ. Пирӗн республикӑра хӑшпӗр районсем кроса аван хатӗрленеҫҫӗ пулсан та уйрӑм районсенче ӗҫсем япӑх пулса пыраҫҫӗ.

Республикӑра йӗлтӗр базисем 133 вӗсенче 6.182 мӑшӑр, пурӗ вара 14 пин мӑшӑр йӗлтӗр шутланать. Анчах апла пулсан та йӗлтӗрсемпе туллин усӑ курни ҫук. Иртнӗ ҫулта колхозсенче кӳлӗсемпе пӗвесем нумай турӗҫ. Вӗсем хӗллехи вӑхӑтра чи лайӑх катоксем пулса тӑмалла пек. Комсомол организацисем катоксем тӑвас тӗлӗшпе начар ӗҫлеҫҫӗ. Республикипе илсен кӳлӗсемпе пӗвесем виҫӗ пине яхӑн пулсан, 130 каток анчах тунӑ.

Пароятников юлташ доклачӗ тӑрӑх, прение тухса калакансем комсомол организацисен ҫарпа физкультура ӗҫне вӑйлатма тата Хӗрлӗ Ҫар 23 ҫул тултарнӑ ятпа пулса иртекен кроса тивӗҫлипе хатӗрленме кирли ҫинче чарӑнса тӑчӗҫ.

Комсомол организацийӗсен, физкультура коллективӗсен умӗнче тӑракан задача—ҫарпа физкультура ӗҫне нихҫанхи пек мар вӑйлатса пырасси, физкультура ӗҫне комсомолецсене тата ҫамрӑксене сарлакан явӑҫтарасси. Ҫавнашкалах Хӗрлӗ Ҫар 23 ҫул тултарнӑ ятпа пулса иртекен кроса тӗплӗн хатӗрленсе ирттересси—комсомол организацисемпе физкультура коллективӗсен хисеплӗ задачи пулмалла.

Колхозсенчи комсомол организацисен ӗҫӗсем ҫинчен ВЛКСМ обкомӗн секретарӗ Михайлов юлташ доклад туса пачӗ. Социализмлӑ ҫӗрӗҫӗнче комсомол организацисен ролӗ питӗ пысӑк. Пуҫламӗш парторганизацисем ҫук ҫӗрте комсомол организацисен партипе правительство директивисене пурнӑҫа кӗртекенсем пулмалла. Ҫак задачӑна пурнӑҫа кӗртес пулсан, комсомолецсен колхоз производствин ӗҫе татса паракан участокӗсенче ӗҫлемелле, хӑйсен производствӑри авангардлӑ рольне куллен ӳстермелле.

Пирӗн республикӑра колхоз производствине активлӑ хутшӑнса ӗҫлекен организацисем сахал мар. Вӑрнар районӗнчи Сталин ячӗпе тӑракан колхозри комсомолецсем колхоз производствине ҫирӗплетессишӗн мӗнле кӗрешмеллине пӗтӗм республикӑри ҫамрӑксене кӑтартса пачӗҫ. Вӗсем тырпул тухӑҫне, выльӑх-чӗрлӗх продуктивлӑхне ӳстерессишӗн конкретлӑ обязательство илсе вӗсене чыслӑн пурнӑҫларӗҫ. Вӗсем производствӑран уйӑрӑлмасӑр 20 трактористка вӗрентсе кӑларнӑ. Кольцовкӑри комсомолецсем республикӑри ҫамрӑксене вӑйлӑ тырпулшӑн кӗрешекен звеносем тума чӗнчӗҫ. Ҫак чӗнӗве комсомолӑн нумай организацийӗсем хапӑл туса йышӑнчӗҫ. Ҫапла, Октябрьский районри «15 лет Чувашии» колхозри комсомолецсем пуҫарнипе 12 звено тунӑ. Кириллов, Осипов комсомолец-звеноводсем вӑйлӑ тырпул туса илес ӗҫре паха примерсем кӑтартрӗҫ.

Елчӗк районӗнчи «КИМ» колхоз председателӗ Дергунов, Сӗнтӗр районӗнчи «Хӗрлӗ паттӑр» колхоз председателӗ Именев комсомолецсем те вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн кӗрешме колхозниксене мобилизацилеме пултарчӗҫ. Кунашкал примерсем республикӑра сахал мар. Республикӑри нумай колхозсенчи комсомолецсем выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес, колхозӑн обществӑллӑ хуҫалӑхне ҫирӗплетес тӗлӗшпе ҫине тӑрса ӗҫлеҫҫӗ.

Нумай пулмасть районсенче выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫре ӗҫлекен ҫамрӑксен канашлӑвӗсем пулса иртрӗҫ. Ҫак канашлусенче 3 пин ҫын ытла пулчӗҫ. Пӗр Сӗнтӗр районӗнчи канашлура кӑна 215 ҫын пулнӑ. Канашлусенче колхозсенчи комсомол организацисем хӑйсен ӗҫне чылай лайӑхлатса пынине кӑтартса пачӗҫ.

Анчах та колхозсенчи комсомол организацисен ӗҫӗнче тата вӗсене ертсе пырас ӗҫре пысӑк ҫитменлӗхсем пур. ВЛКСМ чылай райкомӗсем колхозсенчи организацисене ертсе пырас ӗҫ ҫине формально пӑхаҫҫӗ. Ҫакна пула иртнӗ ҫулта 37 колхозри пуҫламӗш организаци саланса кайнӑ. Ҫӗрпӳ районӗнче колхозсенчи организацисене ҫирӗплетес ӗҫ уйрӑмӑнах начар тӑрать. Иртнӗ ҫулта 13 колхозра комсомол организацисем саланса кайнӑ. Комсомол райкомӗнче ВЛКСМ ретне кӗме ыйтса панӑ 30 ҫамрӑкӑн заявленийӗсем выртаҫҫӗ, анчах райком вӗсене пӑхса тухма тӑрӑшмасть.

Колхозсенчи комсомол организацисем Канаш, Куславкка, Кувакино, Сӗнтӗрвӑрри, Шӑмӑршӑ районӗсенче те ҫителӗксӗр ӳссе пыраҫҫӗ. ВЛКСМ Сӗнтӗрвӑрри райкомӗ комсомол организацисен отчетпа суйлав пухӑвӗсем хыҫҫӑн колхозсенчи комсомол организацисен ӗҫӗсем ҫинчен пӗрре те ыйту лартса сӳтсе-явман. Ҫавӑнпа та, Банчово ялӗнче 250 хуҫалӑх ытларах пулин те 5—6 комсомолец кӑна пурринчен, вӗсем халӑх хушшинче нимӗн те ӗҫлеменнинчен тӗлӗнмелли ҫук.

ВЛКСМ Центральный Комитечӗ колхозсенчи комсомол организацисене ертсе пырассине, ялти ҫамрӑксене комсомол ретне илессине лайӑхлатма хушрӗ. Анчах та ВЛКСМ чылай райкомӗсем ҫак кӑтартӑва халӗ те тивӗҫлипе пурнӑҫа кӗртсе пымаҫҫӗ.

Тӳрех калас пулать, ВЛКСМ райкомӗсем ялти комсомол организацисен ӗҫӗсемпе питӗ ҫителӗксӗр интересленеҫҫӗ. Красноармейский районра ялти комсомолецсене политикӑллӑ воспитани парас ӗҫ ҫителӗксӗр тӑрать. «Красноармеец» колхозри 6 комсомолецран пӗри те «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» вӗренмеҫҫӗ. Ялта культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫ сӳнсе ларнӑ. Комсомол организаци колхоз производствипе пачах интересленмест. Колхоз халӗ те ҫуракине хатӗрленме тытӑнман. Ҫапла пулин те ВЛКСМ Красноармейский райкомӗ колхозсенчи комсомол организацийӗсене ӗҫре пулӑшмасть.

Халӗ ҫуракине хӗрсе хатӗрленмелли вӑхӑт. Ҫак ӗҫре колхозсенчи комсомол организацисен колхозсене пысӑк пулӑшу памалла. Нумай колхозсенчи комсомол организацисем ҫуракине хатӗрленес ӗҫре паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ. Вӑрнар районӗнчи «Колхозница» ялхуҫалӑх артелӗнчи комсомолецсем ялхуҫалӑх машинисене юсас, минераллӑ удобренисем кӳрсе килес ӗҫсен организаторӗсем пулса тӑнӑ. Вӑрмар районӗнчи «Арабось» колхозри комсомол организаци те колхоз производствине куллен хутшӑнса ӗҫлесе, ӑна ҫирӗплетессишӗн кӗрешет.

Анчах та ҫуракине хатӗрленес ӗҫрен пӑрӑнса тӑракан организацисем те пур. Сӗнтӗр, Шӑхасан, Красноармейский районӗсем ку тарана ҫитсе те вӑрлӑх фончӗсене туса ҫитермен. Ҫак вӑл колхозсенчи комсомол организацисем 1941 ҫулти вӑйлӑ тырпулшӑн ҫине тӑрса кӗрешме тытӑнманни ҫинчен калать. Нумай колхозсенчи комсомол организацисем ҫуракине хатӗрленес ӗҫе хакламаҫҫӗ. Шупашкар районӗнчи «Ҫӑлту», Октябрьский районри «Красная Чувашия» колхозсем ҫуракине питӗ начар хатӗрленеҫҫӗ. Вӑрлӑхсене тасатман, ялхуҫалӑх машинисене юсаман. Анчах комсомол организацисем ҫак фактсемпе килӗшсе ларaҫҫӗ.

Пленумра машинно-тракторнӑй станцисенчи комсомол организацисен ӗҫӗсене вӑйлатас ыйту уйрӑмӑнах ҫивӗччӗн тӑчӗ. Халӗ МТС-чи комсомол организацисен ӗҫӗнче пысӑк ҫитменлӗхсем пур.

Ялти комсомол организацисен хисеплӗ задачи—1941 ҫулта вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн ӑмӑртӑва пуҫарса организацилеме ертсе пырасси пулать. Кашни комсомол организацин ӗҫӗнче пуҫарулӑх ытларах пулмалла, мӗнпур ҫамрӑксене колхоз производствинче ҫӗнӗ ҫӗнтерӳсем тума мобилизацилемелле. Колхоз производствине активлӑн хутшӑнса ӗҫлесси кашни комсомолецшӑн хисеплӗ ӗҫ пулмалла.

Агротехникӑна вӗренесси те комсомол организацисен ӗҫӗнче паллӑ вырӑнта пулмалла. Халӗ ку ӗҫ ҫителӗксӗр тӑрать. Ҫӗрпӳ, Пӑрачкав райкомӗсем агрокружоксем, стахановла шкулсем организацилес ӗҫ ҫине нимӗн ответсӑр пӑхаҫҫӗ. Ҫак райкомсен секретарӗсем районра агрокружоксем мӗнле ӗҫлени ҫинчен нимӗн те пӗлмеҫҫӗ. Ӗҫ ҫине ҫакӑн пек формальнӑ пӑхассине пӗтерес пулать.

Сталинградри трактор заводӗнчи комсомолецсем тирпейлӗхшӗн кӗрешме чӗннине пурнӑҫласа, колхоз хуҫалӑхӗнчи тирпейлӗхшӗн кӗрешессине комсомол организацисен пуҫарса пымалла. Елчӗк районӗнчи Лаш Таябари комсомол организаци выльӑх-чӗрлӗх витисене питӗ йӗркеллӗ тытас, выльӑх апачӗсене перекетлес ыйтӑва пуҫарнине ырламалла, ӑна ытти колхозсенче те сармалла. Колхоз пурлӑхне ункалла-кунталла салатса пӗтерессине хирӗҫ татӑклӑн кӗрешмелле.

Пленум икӗ ыйту тӑрӑх та тивӗҫлӗ решенисем йышӑнчӗ.

Вулакансем лайӑх кӗнеке кӗтеҫҫӗ

Библиотекӑсем, вулав ҫурчӗсем тата ытти ҫавнашкал культурӑллӑ учрежденисем пирӗн ӳснӗҫемӗн ӳссе, ҫулсерен йышлӑланса пыраҫҫӗ. Кӗнеке пулмасан пирӗн ӗҫсыннисене темӗнле кичем пек, тем ҫитмен пек, пурнӑҫ тулли мар пек туйӑнать. Лайӑх кӗнекене ӗҫсыннисем куҫ пек кӗтсе, пӗтӗм кӑмӑлтан, ӑшшӑн йышӑнаҫҫӗ. Кӗнеке чылайӑшӗшӗн ӗҫме-ҫиме пекех, сывлӑш пекех пурнӑҫра кирлӗ япала пулса тӑчӗ.

Пирӗн телейлӗ совет ҫӗршывӗнче ҫамрӑкки те, ватти те вӗренесшӗн хыпса ҫунать.

Партин XVIII съезчӗ виҫҫӗмӗш пятилеткӑра хулара пурне те вунӑ ҫул вӗрентессине, ялсенче тата нацилле республикӑсенче пурне те 7 ҫул вӗрентессине пурнӑҫа кӗртсе ҫитерес задачӑна кӑларса тӑратрӗ. Халӗ пӗтӗм Совет Союзӗпе ҫак пысӑк та чыслӑ задачӑна ӑнӑҫлӑн пурнӑҫа кӗртессишӗн кӗрешеҫҫӗ. Вӑхӑт нумай та иртмӗ—пирӗн Совет Союзӗнче хутла пӗлмен ҫынсем пачах та пулмӗҫ.

Вӗренекенсен йышӗ халӗ калама ҫук пысӑк. Шкулсенче ҫеҫ мар, килте хӑйсем тӗллӗн вӗренекенсен йышӗ те ҫулсеренех ӳссе пырать. Пирӗн совет халӑхӗ культурӑпа наука патнелле калама ҫук вӑйлӑн туртӑнать.

Апла пулсан ун валли чӑн-чӑн культурӑллӑ пурӑнма пулӑшакан ӑсларан та ӑслӑ паха кӗнекесем кирлӗ.

Ҫакӑ ӗнтӗ критикӑпа библиографи ӗҫне халӗ нихӑҫанхинчен те лайӑх организацилеме кирлине пӗлтерет. Лайӑх организациленӗ научнӑй критикӑпа библиографи хамӑрӑн идейӑсене пропагандӑлать, массӑсене коммунистла воспитани панӑ ҫӗрте чи паха меслетсенчен пӗри пулса тӑрать. Критика кӗнекери ҫитменлӗхсене пӗтерме пулӑшса, кӗнекен аван енӗсене палӑртса памалла. Вӑл чӑн-чӑн большевикла кӗнекешӗн кӗрешмелле.

Пирӗн республикӑра ҫав критикӑпа библиографи ӗҫӗ халлӗхе ӑнӑҫлӑнах пулса пыраймасть-ха. Ку статьяра эпир общественнӑллӑ политикӑллӑ литература тата учебниксен, методикӑллӑ тӗрлӗ пособисен критикипе библиографийӗ ҫинчен каласшӑн мар, ун ҫинчен тепӗр чух сӑмах хускатӑпӑр. Халлӗхе эпир пӗр илемлӗ литература критикине ҫеҫ пӑхса тухасшӑн.

Илемлӗ литература критикинче пирӗн уйрӑмӑнах ҫитменлӗхсем нумай. Чи малтанах ҫакна калас пулать. Пирӗн научнӑй критика, пур ҫитменлӗхсене те уҫса кӑтартса паракан, писательсене ӳсме пулӑшакан тӗплӗ критика ҫукпа пӗрех. Чӑваш критикӗсем произведени ӑшне кӗмесӗр, ҫиелтен пӑхса ҫеҫ критиклеҫҫӗ. Ҫавӑнпа та час-часах лайӑх произведенисене хурласа тӑкни, япӑх, ырлама тивӗҫсӗр произведенисенех ырлани те пулкаланӑ.

Научнӑй работниксем критикӑпа библиографи ӗҫне япӑх хутшӑнаҫҫӗ. Критикӑпа библиографи вӑл—наукӑпа тӗпчев ӗҫӗн пӗр форми пулса тӑнине чылайӑшӗ ӑнланмаҫҫӗ-ха.

Пирӗн хаҫатсемпе журналсем художество енчен начар тата коммунизма ют шухӑшлӑ произведенисене большевикла критика вучӗпе ҫунтармалла. Массӑсен пӗлӗвне хӑпартма, вӗсене коммунистла воспитани пама пултаракан илемлӗ те паха кӗнекесемшӗн тата вӗсене массӑсем патне ҫитерессишӗн кӗрешмелле. Кӗнекесем ҫинчен тӑтӑшах тӗплӗ рецензисем, критикӑллӑ статьясем пичетлесе пымалла. Хаҫат-журнал редакцисем ҫак ӗҫе ҫителӗклӗ йӗркелемен. Вӗсем халлӗхе алла мӗн ҫакланать, кам мӗн ҫырса парать, ҫавна ҫеҫ пичетлеҫҫӗ. Паха критикӑллӑ статьясем питӗ сахал тухаҫҫӗ.

Уйрӑмӑнах пирӗн сӗнӳллӗ библиографи ӗҫӗ кайра пырать. Эпир пичетленсе тухакан кӗнекесем ҫинчен ҫыратпӑр пулин те, час-часах кӗнекере мӗн ҫинчен ҫырнине пӗлместпӗр, кӗнеке авторне тата ӑна кам редакциленине ҫеҫ кӑтартса ирттеретпӗр.

Критиксен вулакансене аслӑ ҫул ҫинчен пӑрӑнса каясран сыхласа пымалла, вӗсен художествӑллӑ пултарулӑхне тата ҫӳлерехри пусӑма хӑпартассишӗн тӑрӑшмалла, произведенисен содержанине, идейине уҫса парса, вӗсене большевикла хак памалла.

Ҫавӑн пек тӑвас тесен, критиксем хӑйсем ҫивӗч сисӗмлӗ, нумай пӗлекен, нумай вӗреннӗ, культурӑн чи ҫӳлти пусӑмӗнче тӑракан ҫынсем пулмалла.

Критика илемлӗ литературӑна хӑвӑрт ӳссе аталанма пулӑшмалла. Ҫапла тӑвас тесен, пирӗн критика большевикла принциплӑ, тӗрӗс тата политика енӗпе ҫивӗч пулмалла. Произведенисене хакланӑ чухне хӑть хӑҫан та большевиксен куҫӗпе пӑхмалла, хамӑрӑн социализмлӑ тӑван ҫӗршывӑн интересӗсене асра тытса тӑни кирлӗ.

Совет писателӗсен творчествинче совет патриотизмӗ пуҫпулса тӑмалла, ҫавӑн кӗвви илтӗнсе тӑмалла. Литература произведенийӗсене хакланӑ чухне ҫакна самантлӑха та манма юрамасть. Произведени вулакансен совет патриотизмне ҫӗклет-и, коммунизм ӗҫне тума пулӑшать-и, художествӑллӑ пахалӑхӗ пысӑк-и?—акӑ мӗнле ыйтусене уҫса пама тӑрӑшмалла критикӑн.

Пирӗн критика публицистла критика пулмалла. Произведенин формине, ӑна мӗнле ҫырнине ҫеҫ мар, пуринчен малтан, произведенин идейине тишкӗрмелле.

Пирӗн критика паянхи пурнӑҫпа таччӑн ҫыхӑнса, хӑйӗн ӗҫне социализм строительствин куллен-кунхи ыйтӑвӗсене пӑхӑнтарса пымалла.

Общество аталанӑвне кура, пурнӑҫ хушнӑ май критика литература умне ҫӗнӗрен ҫӗнӗ задачӑсем кӑларa-кӑларa тӑратмалла.

Чӑн-чӑн критика, научнӑй критика вулакансене ӗнентермелле. Вӑл ҫаплаҫапла тесе каласа ҫеҫ памалла мар, тӗслӗхсемпе кӑтартса памалла.

Ҫак ҫӳлте асӑннӑ пек критика пирӗн чӑвашсен халӗ ҫук-ха. Пирӗн критиксем кирлӗ пек ӗҫлеме те, кирлӗ пек вӗренме те хӑнӑхайман-ха. Пӗрисем «принципиально» вӗренесшӗн мар, хӑйсен пӗлӗвне ӳстермесӗр туйӑм ҫине ытларах шанаҫҫӗ; произведени идейине кураймасӑр, уйрӑм сӑмахсене, уйрӑм предложенисене ҫӑлса илсе, авторӑн урине чукмарпа ҫапса хуҫасшӑн хӗрӗнсе ҫӳреҫҫӗ. Теприсем, пурнӑҫран татӑлса кайса, схоластика ытамне кӗрсе ӳкнӗ, ҫӗр те пӗр цитатӑсемпе сулласа, литературӑри чӗрӗ явленисем ҫине теорири формулӑсене механистла «ҫака-ҫака» яма пӑхаҫҫӗ.

Час-часах пирӗн критиксем произведенисене литературӑн пӗтӗм процесӗсенчен уйӑрса илсе, уйрӑм хаклаҫҫӗ, ӑна пӗтӗм литература аталанӑвӗпе ҫыхӑнтарма пӗлмеҫҫӗ.

Тата ҫакӑ та палӑрать: хӑшпӗр писательсем хӑйсен произведенисене тӗрӗс хак парсан та тутисене тӑсаҫҫӗ, ҫиллеҫҫӗ. Ҫавӑнпа та хамӑр юлташ ҫырнӑ, пӗрле ӗҫсе ҫиетпӗр, тесе час-часах «критиксем» ырлама тивӗҫлӗ мар ҫӗртенех ырлани те пулкалать.

Паллах ӗнтӗ, малашне ӗҫ кун пек пыма пултараймасть. Пирӗн чӑваш совет критики, хӑйӗн умӗнче тӑракан чаплӑран та чаплӑ задачӑсене пурнӑҫлас тесен, асӑннӑ ҫитменлӗхсене мӗнле те пулсан хӑвӑртрах пӗтермелле.

Вырӑссен илемлӗ литература критики чи пуян, пӗтӗм тӗнчипе чи малта пыракан чи революциллӗ критика. Белинский, Чернышевский, Добролюбов, Писарев критиксен пархатарлӑ ӗҫӗсем пирӗн чӑваш критикӗсемшӗн мӗнле ӗҫлемеллин тӗслӗхӗсем пулса тӑмалла.

Ленинпа Сталин литература критикине ҫӳлерен те ҫӳлти пусӑма хӑпартнӑ.

«Наука енчен тарӑн пӑхма пӗлни, япалана тӗплӗн пӗлни, наукӑллӑ тӳрӗлӗх, художествӑллӑ ҫивӗчлӗх, наукӑпа художествӑллӑ произведенисем ҫине партилле пӑхни—ҫаксемпе палӑрса тӑраҫҫӗ те ӗнтӗ марксизм-ленинизм классикӗсен литературӑпа критикла ӗҫӗсем» («Правда»).

Акӑ камсенчен ӗҫлеме вӗренмелле ӗнтӗ пирӗн чӑваш критикӗсен.

Критикӑпа библиографи ӗҫне тивӗҫлипе йӗркелесе, чӑваш ӗҫсыннисене ӑслӑ та пысӑк художествӑллӑ, большевикла кӗнекесем парас ӗҫе пӗтӗм вӑя хурар.

Я. ПАВЛОВ.

ВКП(б) Чӑваш обкомӗн секретарӗ.

Районри слет

КАНАШ. Январӗн 14-мӗшӗнче ялхуҫалӑхӗнче малта пыракансен районри слечӗ пулса иртрӗ. Слет 1940 ҫулти ялхуҫалӑх ӗҫӗн итогӗсемпе 1941 ҫулти задачӑсем ҫинчен сӳтсе-яврӗ.

П Сергеев.

Гектартан 100 пăтран кая мар тырă туса илессишĕн кĕрешетпĕр

ÇЕМЕРЛЕ. Иртнĕ çулта пирĕн район, 1939 çултипе танлаштарсан, тырпул туса илес ĕçре чылай паха улшăнусем турĕ. 1939 çулта районри колхозсем вăтамран кашни гектар пуçне 8,68 центнер тĕштырă туса илнĕ пулсан, иртнĕ çулта вара эпир гектартан 13,68 центнер туса илтĕмĕр.

Çакă ĕнтĕ вăл колхозниксен нумай пинлĕ çарĕ тăрăшса, вăйя хурса ĕçленинчен килнĕ. Калас пулать, çĕре çемçетес, акса хăварнă тырра тĕплĕн пăхса тăрас тĕлĕшпе сахал мар ĕçсем тунă. Колхозсем уйхирсене темиçе пиншер лав тислĕк, минераллă удобренисем тăкнă, пиншер гектар çинче юр тытса хăварнă т. ыт. те. Агротехника правилисене ăнăçлăн пурнăçласа пынă, чăн-чăн большевикла тимлĕхпе ĕçленĕ колхозсем уйрăмах паха результатсем кăтартрĕç. Вĕсем çанталăк мĕнле [illegible] пăхмасăр вĕçĕмсĕр ĕçлерĕç, вăйлă тырпулшăн хытă кĕрешрĕç. Çапла, сăмахран, «Красный Октябрь» колхоз (председателĕ Ершов юлташ) иртнĕ çулта кашни гектартан вăтамшутпа 20,3 центнер тĕштырă туса илчĕ. Кунтан та паха тĕслĕх Мăн Улхашри «1-ое Мая» колхоз кăтартрĕ. Вăл вăтамран кашни гектар пуçне 22,8 центнер туса илчĕ. Çавăн пекех 1940 çулта гектартан «Подборное» колхоз (председателĕ Ласновенков юлташ) 17,05 центнер, Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз (председателĕ Ежов юлташ) 17,02 центнер, «Труд» колхоз (председателĕ Кайнов юлташ) 18,5 центнер туса илчĕç. Районра пĕтĕмпе 35 колхоз, вĕсенчен кашниех гектартан вăтамран илсен 16 центнертан кая мар тырă туса илнисем 10 колхоз шутланать.

Уйрăм культурăсем е бригадăсем тăрăх илсен татах та паха тĕслĕхсем курăнаççĕ. Сăмахран, «1-ое Мая» колхоз гектартан ыраш 28,5 центнер, сĕлĕ 24 центнер, «Труд» колхоз ырашпа сĕлĕ те 21-шер центнер, «14 лет Октября» колхоз 20,22 центнер туса илнĕ. Тăрăшса, вăйя шеллемесĕр ĕçленĕ вĕсем, пĕр кун та ахаль сая яман, кашни ĕçе вăхăтра тунă.

Иртнĕ çулта пирĕн районран Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма икĕ колхоз ((«Подборное», «1-ое Мая») тата пахча-çимĕçпе сад ĕçĕн бригадирĕсем 3 çын пулма пултарчĕç. Кăçал вара ку цифра чылаях ӳсет. Малтанлăха палăртнă тăрăх кăçал пирĕн выставка участникĕ пулма 7 колхоза, уйрăм культурăсем тăрăх—2 колхоза, пахча-çимĕç тата сад ĕçĕпе ĕçлекенсенчен 9 бригадăна кандидата тăратнă. Вĕсем хушшинче «Подборное», «1-ое Мая», «Красная звезда», «Красный Октябрь», «Комбинат» колхозсем. Вĕсем пурте пысăк тухăçлă тырă туса илнĕ. Халĕ колхозниксем ĕçкунĕсем тăрăх сахал мар тĕштырă илеççĕ.

Районра ĕçкунĕ пуçне виçшер килограмм тырă валеçекен колхозсем сахал мар. Акă, Сталин ячĕпе тăракан колхоз (председателĕ Кузьмин юлташ) ĕçкунĕ пуçне 3,65 килограмм валеçет. Ку колхозра уйрăм колхозниксем 200—300 пăт тĕштырă илеççĕ.

Анчах иртнĕ çулта тунă ĕçсемпе эпир мухтанма пултараймастпăр-ха. Паллах, пирĕн ĕçре çитменлĕхсем те сахал мар. Республикипе илсен пирĕнтен малта пыракан районсем те пур. Çакна палăртма тивĕçлĕ. Районра япăх ĕçлекен колхозсем иртнĕ çулта та пулчĕç. «Лесной огонек» колхоз ялхуçалăх ĕçĕсене япăх пурнăçласа пычĕ, ĕç дисциплини те кунта йĕркеллĕ мар. Иртнĕ çулта колхоз вăтамран гектартан пĕтĕмпе те 7,2 центнер çеç тырă туса илчĕ.

Вăйлă тухăçлă тырă туса илесси вăл—агротехника правилисене тĕрĕссĕн пурнăçа кĕртсе пынинчен килет. Ĕçе вăхăтран вăхăта мар, куллен туса пымалла. Çакна чылай колхозсен председателĕсемпе бригадирсем лайăх ăнланса илнĕ. Вĕсем ĕнтĕ пĕлеççĕ: çуракине тĕплĕн хатĕрленни ĕçе татса парать. Ку тĕлĕшпе халĕ колхозсенче хастарлă ĕç пырать: уя тислĕк, торф кăлараççĕ, минеральнăй удобренисем хатĕрлеççĕ, вăрлăхсене тасатса хураççĕ, ялхуçалăх машинисене, лаша кӳлмелли таврашсене тирпейлеççĕ. Хутарти Ленин ячĕпе тăракан, «Подборное» колхозсем паянхи куна чылай ĕçсене туса çитернĕ те ĕнтĕ. Кашни бригада çуракине тăрăшса хатĕрленет, çĕрĕнкунĕн ĕç вĕрет. Паллах, асăннă колхозсем çитес кунсенчех акана тухма пур кирлĕ япаласене те хатĕрлесе çитереççĕ.

Районĕпе илсен паянхи куна эпир уя 32.860 лав тислĕк тăкнă, 46,67 центнер кĕл пухнă, 8.690 центнер вăрлăх сортланă, 1.867 гектар çинче юр тытнă т. ыт. те. План тăрăх 620 плуг, 71 сеялка юсамалла, халĕ 415 плуг тата 52 сеялка юсанă. Туса пĕтермен ĕçсене кĕске вăхăтрах туса çитерессишĕн колхозсем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Хальхи вăхăтра уйрăмăнах партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ умĕнхи социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пырать. Кашни колхоз, бригада конференци уçăлнă тĕле çĕнĕ çĕнтерӳсем тăвассишĕн—çуракине пур енчен те хатĕрленсе çитессишĕн кĕрешет.

Пысăк тухăçлă тырпул туса илес, колхоза тĕреклетсе, çирĕплетсе пырас çĕрте обществăллă фондсем туни те пысăк вырăн йышăнса тăрать. Пирĕн районра çуркунне акмалли пĕрчĕллĕ тата хутаçлă тырăсен вăрлăх фондне, вăрлăхлăх страховой, фуражнăй, страховой фуражнăй, продовольстви т. ыт. фондсене пĕтĕмпех туса çитернĕ. Уйрăм колхозсем, колхозниксен пухăвĕ йышăннă тăрăх, выльăх-чĕрлĕхсем туянма, çурт-йĕрсем тума кирлĕ чухлĕ тырă уйăрнă.

Кадрсемпе ĕçлесси кулленхи ыйту пулса тăрать. Эпир колхоз руководителĕсемпе кашни уйăхра икĕ хутчен семинарсем ирттеретпĕр. Вăл семинарсенче агротехника ыйтăвĕсемпе кăна мар, тата партипе совет̆ăн районри организацисем пулăшнипе политикăллă ыйтусем тăрăх та калаçусем, докладсем туса ирттереççĕ. Кунсăр пуçне районра стахановла шкулсем 10, агротехникăна вĕренмелли шкулсем 19 организациленĕ, 5 колхозра хата-лаборатори ĕçлет т. ыт. те.

Тумалли ĕçсем сахал мар-ха. Пирĕн задача—кăçалхи çулта тырпул тухăçлăхне иртнĕ çултинчен ытларах туса илесси. Колхозниксен анлă масси большевикла ĕçленипе эпир кăçал чăн-чăнах вăйлă тырпул туса илĕпĕр.

Г. ЧУМЕЙКИН.
Райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ.
В. АНДРЕЕВ.
Райçĕрĕç пайĕн старший агрономĕ.

Элĕк районĕнче çуракине çителĕксĕр хатĕрленеççĕ

Вăрлăхсене сортлас, ялхуçалăх машинисене юсас, удобренисем кӳрсе килес тĕлĕшпе партипе правительство кăтартса панă сроксем иртрĕç. Элĕк районĕ плугсене юсас плана 40 процент кăна тултарнă, вăрлăхсене 43 процент кăна сортланă, удобренисене кăларасси те кирлĕ пек пулса пымасть. Уйхире торф кăларма колхозсене вунăкунлăх заданисем панă, вăл заданисем пурнăçланса пымаççĕ.

Январĕн 14-мĕшĕнче райсовет исполкомĕн ларăвĕнче Арискина, Иванов агрономсем çуракине хатĕрленесси çинчен докладсем туса пачĕç. Çак агрономсем удобренисем çинчен пĕр сăмах та каламарĕç. Агроном доклад тунă чухне удобрени çинчен асăнмасть пулсан, вăл вара, паллах, ку ыйтупа питех интересленменнине кăтартать. Колхозниксем хăйсен пахчисене гектар çине кирлĕ виçерен те ытларах тислĕк тăкнисем те пур. Ăна шута илсе колхозниксен килĕсенчи ытлашши тислĕке колхоз уйхирне кăларасси çинчен ыйту лартмалла. Ку енĕпе районра çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Витесенчи тислĕксене те пулин типтерлĕ пухса пымаççĕ. Атмалкассинчи Ленин ячĕпе тăракан колхозра кашни лав тислĕке уйрăм купа туса уя тăкаççĕ. Агротехникăна пăсни пулать ку!

Иртнĕ уйăхра районри колхозсем Вăрнартан 52 тонна фосфорит çăнăхĕ кӳрсе килнĕ. Вăл фосфорит çăнăхĕ кӳрсе килме планпа пăхнин чĕрĕкĕ чухлĕ те çук. Çавнашкалах юр тытас, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ, кĕл пухас енĕпе татăклă мероприятисем туса ирттерни палăрмасть.

Район кăçал гектартан 20 центнертан кая мар тĕштырă туса илме обязательство панă. Пысăк обязательство, кĕрешмесĕр куллен ахаль сăмах çеç çапса ларнипе пурнăçа кĕмест вăл. Акма таса вăрлăх кирлĕ. Эренар, Тени, Какаç, Раскильдино, Сатлайкино колхозсем вăрлăхсене сортлама тытăнманпа пĕрех. Триерсем нумай çĕрте ахаль лараççĕ. Унпа пĕрлех вăрлăхсен фондне хывса çитермен колхозсем пур. Панклире тата Йăлкăшра вăрлăхсене юрпа хутăш хывнă. Атмалкассинчи колхозри амбарсене юр кĕрсе тулнă.

Кантăр тата клевер вăрлăхĕсем пачах çителĕксĕр. Клевер вăрлăхне 9 процент кăна хывнă. Ку ĕç начар пыни районра клевер çапса пĕтермен колхозсем нумайййинчен килет. Клевер çапассине уйрăмăнах Татмăш, Писĕп, Урпаш, Пиçенер, Элĕк, Азамат ялĕсенчи колхозсем тăсса пыраççĕ.

Районра малта пыракан колхозсем пур. Вĕсем иртнĕ çул гектартан çĕршер пăт тĕштырă туса илчĕç. Кăçал вăйлă тырпулшăн кĕрешеççĕ. Хураварти «Заветы Ильича» колхозра стахановла шкул организациленĕ. Колхозниксем унта тăрăшса вĕренеççĕ. Заняти хыççăн ĕçе тухса, çуракине хатĕрленеççĕ: удобренисем хатĕрлеççĕ, юр тытаççĕ т. ыт. те. Чылай колхозсенче агрокружоксемпе стахановла шкулсен ĕçĕсем хăйсен тĕп вырăнне йышăнса тăраймаççĕ, занятисем йĕркеллĕ пулса пымаççĕ. Агрономсем, федякинецсен чĕнĕвне ответлесе, 20-шер лекци вулама обязательство илнĕ. Çав обязательствăсем хут çинче кăна тăрса юлаççĕ. Илсен, райçĕрĕç пайĕн старший зоотехникĕ Александров 30 лекци вулама пулнă, вăл пĕр лекци те вуламан-ха.

Умра ĕçсем нумай. Вăл ĕçсем çинчен кашни кун пухăнса калаçаççĕ, тăрăшса ĕçлеме тата вĕсене хальтерех туса çитерме кирлине кăтартса хăвараççĕ. Анчах ĕçе конкретлăн тытăнни çук.

ИВ. МОСЕЕВ.

* * *

Колхозсенчи штатсене йĕркелемелле

КУСЛАВККА. Хăшпĕр колхозсенче штатсене ытлашши ӳстерсе яни палăрать. Сăмахран, Куславккари «Красный партизан» колхозра ĕçлеме пултаракан колхозниксем мĕнпурĕ 129 çын, вĕсенчен штатра тăраканнисем 16 çын. Çулталăк хушшинче мĕнпур ĕçе тума 18126 ĕçкунĕ пĕтернĕ. Вăл шутран, штатра тăракан 16 çын 7570, е 41,7 процент ĕçкунĕ илеççĕ. Ытти колхозниксем валли 10556 ĕçкунĕ, е 58,3 процент çеç юлать. Вăтам шутпа колхоз аппаратĕнче ĕçлекенсенчен кашни çын çулталăкне 473 ĕçкунĕ илет, кашни ахаль колхозник тӳпине 81,8 ĕçкунĕ кăна юлать.

Çӳлти Курганти «Путь к социализму», Пакăшри Жданов ячĕпе тăракан колхозсенче те ĕçсем çавнашкалах тăраççĕ. Штата ӳстерсе ярас тĕлĕшпе Çӳлти Анчăккассинчи «Коммунист» колхоз пуринчен те ытларах тăрăшнă. Ку колхозра 93 колхозникрен 24 çын, урăхла каласан, 25 проценчĕ аппаратра ĕçлеççĕ.

Тӳрех каламалла, штата ӳстерсе янă колхозсенче ĕçсем ăнса пыни те сисĕнмест — йăлтах тепĕр майлă. Штатсене колхозăн обществăллă хуçалăхĕ ӳснĕ пирки мар, пачах урăх тĕллевпе ӳстерсе пыраççĕ. Çакна эпир Тĕрлемесри «Коммунар» тата Аманикри «Динамо» колхозсенчи фактсемпе те çирĕплетсе пама пултаратпăр.

«Коммунар» колхозра ĕçлеме пултаракан колхозниксем 427 çын, вĕсенчен штатра тăраканнисем 71 çын. Ку колхоз пур ĕçпе те кая юлса пырать. Колхозăн обществăллă хуçалăхĕ питĕ ерипен ӳсет. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе те ĕçсем япăх. Сысна фермине çеç ферма майĕ пур теме пулать.

Аманикри «Динамо» колхозра ĕçлекенсем 332 çын. Вĕсенчен штатра тăраканнисем 46 çын. Çакăн чухлĕ штат та ытлашши, анчах та «Динамо» колхозăн 4 ферма пур. Вĕсем выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана тултарнă. Тата кунта пахча-çимĕç, хăмла туса илес ĕçсем аталанса пыраççĕ. Пурçăн хурчĕсене ĕрчетес тĕлĕшпе уйрăм бригада ĕçлет. Арман пур. Пурте пĕлеççĕ, ку колхоз республикăра малта пыракан колхозсен хисепĕнче тăрать.

Çапла ĕнтĕ, çак икĕ колхозри фактран колхозсенче штата ӳстерни, колхозăн ĕçне нихăш енчен те пулăшу паманни питех те уççăн курăнать.

Штата вĕрсе хăпартни вăл хăшпĕр колхоз руководителĕсем ĕç вăйне йĕркелеме, ĕç кунĕпе туллин усă курма, ĕç тухăçлăхне хăпартма тăрăшманнинчен килет. Çакă вăл ĕçкунĕн хакне пĕчĕклетет, ĕç дисциплинине те хавшатать, хуçалăхри ĕçсене ăнăçлăн туса пыма чăрмантарать.

Тата çакна калас пулать, хăшпĕр колхозсенчи руководительсемшĕн, председательтен пуçласа бригадир патне çитиччченех, ĕçкунĕсене салатассине чим вырăнне те шутламаççĕ. Кашни çынна пĕрер-икшер ĕçкунĕ ытлашши лартса парасси вĕсемшĕн нимĕн те мар. Анчах ĕçкунĕсене унта-кунта салатса пĕтернĕшĕн никама та ответ тыттармаççĕ.

Н. Мранька.

Вăрмар районĕнчи колхоз председателĕсен ĕçкунĕпе ĕçукçи

ВКП(б) Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ колхоз председателĕсене ĕçукçи тӳлесси çинчен кăларнă постановленине Вăрмар районĕнче пурнăçа кĕртме пуçланă.

Партин Вăрмар райкомĕпе райсовет исполкомĕ колхозсен çĕр лаптăкĕшне, 1939 çулта тунă укçа тупăшне, хăш колхоз председателĕ миçе çул ĕçленине шута илсе тухнă. Кашни колхоз председательне миçе ĕçкунĕ тата ĕçукçи тӳлемеллине палăртса çирĕплетрĕç.

Вăрмар районĕнче чи пĕчĕк колхоз — Атнашри колхоз. Унăн çĕрĕ те 100 гектар, 1939 çулти укçа тупăшĕ те 10 пин тенкĕне çитмест. Çапах та колхоз председателĕ Матвеев юлташ уйăхне 45 ĕçкунĕ тата 25 тенкĕ укçан илет. Паллах, ку ĕнтĕ председателĕн материаллă пурнăçĕ нумай лайăхланнине кăтартса парать.

Çĕр лаптăкĕшĕ тата укçа-тенкĕ тупăшĕ енчен районри чи пысăк колхоз — Кавал колхозĕ. Ку колхозăн 1500 гектар ытла çĕр тата укçа-тенкĕ тупăшĕ 200 пин тенке яхăн. Колхоз председателĕ Туртушов юлташ уйăхне 90 ĕçкунĕ тата укçан 150 тенкĕ илет. Çĕр лаптăкĕшĕ енчен чи пысăк колхозсем пирĕн районра 4, 1000—1500 гектар çĕрлĕ колхозсем 13, 701—1000 гектарлисем — 10, 500—700 гектарлисем —9, 300—500 гектарлисем—14 тата 101—300 гектарлисем 4 колхоз.

1939 çулта укçан 100—200 пин тенкĕ тупăш илнĕ колхозсем районра мĕнпурĕ те 2 кăна (Кавалпа Кĕтеснерти колхозсем), 50—100 пин тенкĕ илнисем 11, 25—50 пин тенкĕ илнисем 21 тата 10—25 пин тенкĕ илнисем 18 колхоз.

ВКП(б) Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ йышăннă постановленинче колхоз председателĕнче чылай çул ĕçленĕ юлташсене ĕçкунĕ хушса пама хушнă. Районĕпе 21 колхоз председателĕ виçĕ çул ытларах ĕçлеççĕ. Виççĕмĕш çул ĕçлекен председательсем 5, вĕсене ĕçкунĕ 5 процент хушса памалла тунă, тăваттăмĕш çул ĕçлекенсем 6, вĕсене 10 процент хушса памалла, пиллĕк çул тата унтан та ытларах ĕçлекенсем 5, вĕсене 15 проц. хушса параççĕ.

Колхоз председателĕсен материаллă пурнăçне партипе правительство нумай лайăхлатрĕç. Вĕсен колхоз ĕçĕсене татах та лайăхрах туса пымалла.

П. Данилов.

* * *

Хаçатра тухнă материалсем тăрăх

„Ĕççыннисен жалобисене вăхăтра тата тĕплĕн пăхмалла“

Канаш райсовет исполкомĕн çĕрĕ пайĕ тата унăн заведующийĕ Красномиров юлташ ĕççыннисен жалобисене вăхăтра пăхманни çинчен пирĕн редакцине материалсем килчĕç. Вăл материалсенчен хăшĕ-пĕри хаçатра та тухрĕç. Редакци материалсене тĕрĕслеме ВКП(б) райкомне ярса пачĕ.

ВКП(б) Канаш райкомĕ пĕлтернĕ тăрăх, материалсенче асăннă фактсем тĕрĕс пулнă. Иртнĕ çулта, апрель уйăхĕнчен пуçласа сентябрь уйăхне çити, райçĕр пайĕнче 18 жалоба тĕрĕсленмесĕр выртнă.

Ĕççыннисен жалобисене вăхăтра пăхманшăн ВКП(б) райкомĕн бюровĕ Красномиров юлташа хытă асăрхаттарса хăварнă.

В. И. Ленин вилни 17 çул çитнĕ тĕле. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: В. И. Ленин, И. В. Сталин тата Л. М. Каганович РСДРП фронтсенчи тата тылри организацийĕсен Пĕтĕм Российăри конференцийĕнче. 1917 çулти июнь уйăхĕ. П. Васильев художникăн ӳкерчĕкĕ. (В. И. Ленинăн Центарльнăй музейĕ). (ТАСС репродукцийĕ).

ПРОПАГАНДИСТСЕМПЕ АГИТАТОРСЕМ ВАЛЛИ

Наци ыйтăвĕ тата ăна ССР Союзĕнче пурнăçа кĕртни

ССР Союзĕнчи Октябрьти социализмлă аслă революци нумай нациллĕ пысăк государствăра халăхсем тăванла пĕтĕçсе туслă пурăнассин пуçламĕшне хурса, пролетариллĕ интернацинализм ялавне пĕтĕм тĕнчере курăнмалла çĕклерĕ.

СССР—наци ыйтăвне татса памалли çĕнĕ çула, халиччен историре пулман çула, рабочи класс диктатурин никĕсĕ çинче, социализм никĕсĕ çинче халăхсен тăванлă çемьине тумалли çула кăтартса пачĕ.

Сталин юлташ хăйĕн «Октябрьти революцин пĕтĕм тĕнчери характерĕ» ятлă статьинче çапла çырать: «Ĕлĕк çапла шухăшлама «хăнăхнă пулнă»: пусмăрта пурăнакан халăхсене ирĕке кăларас пĕртенпĕр метод буржуаллă национализм метоĉĕ пулать, нацисене пĕр-пĕринчен хăпăтса ярас метод, вĕсене уйăрса ярас метод, тĕрлĕ нацисен ĕççынни массисем хушшинче нациллĕ харкашăва вăйлатса ярас метод пулать, тенĕ. Халĕ ĕнтĕ çак халлапа ӳпĕнтерсе янă, тесе шутлас пулать. Октябрьти революцин чи паха результачĕсенчен пĕри вăл çакă пулать: пусмăрта пурăнакан халăхсене пролетариллĕ, интернационаллă методпа, пĕртенпĕр тĕрĕс методпа, ирĕке кăларма май пуррине тата вăл ăнăçлă пулассине ĕçре кăтартса парса, харпăрхăй ирĕкĕн тата интернационализмăн никĕсĕ çинче чи тĕрлĕ халăхсен рабочийĕсемпе хресченĕсен тăванлă союзне тума май пуррине тата вăл ăнăçлă пулассине ĕçре кăтартса парса, Октябрьти революци çав халлапа вĕлермеллех çапса çĕмĕрчĕ. Мĕнпур çĕршывсенчи ĕççыннисем пĕтĕм тĕнчери пĕрлĕхлĕ хуçалăхра пĕрлешессин сăнарĕ пулса тăракан Советлă Социализмлă Республикăсен Союзĕ пулни çавна тӳрремĕн кăтартса параканни пулмасăр тăма пултараймасть» («Ленинизм ыйтăвĕсем», чăвашла изд., стр. 176).

Ĕлĕк патша Российĕнче, пур халăхсем те самодержавипе капитализм пусмăрĕ айĕнче хĕн-хур курса пурăннă. Царизм халăхсене пĕр-пĕринпе вăрçтарнă, погромсем тунă. Патша тарçисем тепĕр чухне халăхсене ăрăвĕ-ăрăвĕпе пĕтерсе хунă, ялсене çĕрпе танлаштарнă. Царизм пусмăрта пурăнакан халăхсене тĕттĕмре усранă, нациллĕ культурăна сӳнтерсе пынă. Шкулсенче тăван чĕлхепе вĕрентме, вĕрентме кăна мар, калаçма та чарнă.

Патша правительствин наци политики, вăл пурнăçа кĕртсе пынă нациллĕ-колониллĕ пусмăр унăн социаллă тупсăмĕпе тачă çыхăнса тăнă. Паллах, капитал пуçпулса тăнă чухне, производство средствисем уйрăм харпăрлăх пулса тăнă чухне наци ыйтăвне халăхсен интересĕшĕн кирлĕ пек татса пама çук. Буржуаллă государствăра нацисен пĕртанлăхĕ пулма пултараймасть.

Капитал влаçне сирпĕтсе антарсан, империализма тĕп тусан кăна наци ыйтăвне татса пама, национальноçсене пусмăртан хăтарса ирĕке кăларма пулать. Ленин тата Сталин яланах наци ыйтăвĕ капитал пусмăрне сирпĕтсе антарас, пролетариатăн диктатурине тăвас пĕтĕмĕшле ыйтăвăн пĕр пайĕ пулса тăрать, тесе вĕрентнĕ.

Патша Российĕнче наци ыйтăвĕ пысăк вырăн йышăнса тăмалла пулнă, чăнах та йышăнса тăнă та. Пусмăрта пурăнакан нумай халăхсене пусмăртан хăтăлас ĕçре вырăс пролетариачĕн пулăшăвĕ кирлĕ пулнă, çавăнпа пĕрлех вырăс пролетариатне те царизма хирĕç тата капитализма хирĕç кĕрешнĕ çĕрте пусмăрта пурăнакан халăхсен пулăшăвĕ кирлĕ пулнă. Пусмăрта пурăнакан халăхсем вырăс пролетариатне пулăшман пулсан, вăл Октябрьте влаçа хăйĕн аллине илеймен пулнă пулĕччĕ, влаçа хăйĕн аллинче тытса тăрайман пулнă пулĕччĕ, нациллĕ окраинăсенчи контрреволюциллĕ генералсене çапса салатма пултарайман пулнă пулĕччĕ.

Большевиксем яланах: нацие ирĕке кăларассишĕн пыракан движени пысăк вырăн йышăнса тăрать, тенĕ. Ленинпа Сталин большевиксен партине наци ыйтăвĕ тăрăх большевикла программăпа хĕçпăшаллантарнă. Ленинпа Сталин революциччĕнех, империализмлă вăрçă умĕнхи вăхăтра, наци ыйтăвĕ тăрăх большевиксен парти политикин никĕсĕсене туса хатĕрленĕ. Большевиксен партийĕ нацисен самоопределени правишĕн, уйăрăлса хăйне уйрăм государствăсем туса хурасси таранах халăхсене самоопределени парассишĕн тăнă.

Халăх тăшманĕсем (Пятаков, Бухарин тата ыт. те) нацисен самоопределени правине хирĕç пулнă. Большевиксен партийĕ, Ленин тата Сталин çав тăшмансен киревсĕр шухăшĕсене çапса салатнă. Çавăнпа пĕрлех парти вырăнти национализма хирĕç те вирлĕн кĕрешсе пынă.

Большевиксен партийĕ национальноçсене чăннипех ирĕке кăларассишĕн кĕрешсе пынă. Çавăнпа та ĕнтĕ пусмăрта пурăннă национальноçсем большевиксен парти енне куçаççĕ. Ку тĕлĕшпе большевиксен 1917 çулти апрельре пулнă конференци пысăк вырăн йышăнса тăрать. Апрельри конференци наци ыйтăвĕ тăрăх ятарласа резолюци йышăннă.

Сталин юлташ апрельри конференцире тунă докладра большевиксем наци ыйтăвĕ çине мĕнле пăхнине пит те уççăн кăтартса панă: «а) халăхсен ирĕккĕн уйăрăлмалли тата хăйне уйрăм государство туса хумалли правине йышăнмалла; б) çак государствăн территоринче юлакан халăхсене—облаçлă автономи туса памалла; в) нациллĕ меньшинствăсене—вĕсене ирĕклĕн аталанса пыма пулăшакан уйрăм законсем йышăнмалла; г) çак государствăри пур национальноçсен пролетарийĕсем валли те—пĕр уйăрăлми пролетариллĕ коллектив, пĕр парти пултăр». Çапла каланă парти Сталин юлташ сăмахĕсемпе 1917 çулти апрельри конференцире.

Российăри социализмлă аслă революци çĕнтерме май панă чылай сăлтавсенчен пĕри—çакă пулнă: Ленин — Сталин партийĕ «миршĕн пыракан пĕтĕмĕшле-демократиллĕ движенине, помещиксен çĕрĕсене туртса илессишĕн пыракан хресченле-демократиллĕ движенине, пусмăрти халăхсен нациллĕ пĕртанлăхĕшĕн пыракан нациллĕ-ирĕклĕхлĕ движенине тата пролетариатăн буржуазие сирпĕтсе антарассишĕн, пролетариат диктатурине туса хурассишĕн пыракан социализмлă движенине революциллĕ пĕтĕмĕшлĕ пĕр юхăма пĕлсе пултаруллăн пĕрлештерме пултарнă» («ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ», чăвашла изд., стр. 260).

Октябрьти социализмлă аслă революци Российăри халăхсене нациллĕ пусмăртан ирĕке кăларчĕ, çĕрĕн улттăмĕш пайĕнчен пĕр пайĕ çинче нацисем хушшинчи çĕнĕ отношенисене çирĕплетрĕ.

Совет республикинчи халăхсен пĕрлĕхĕпе туслăхĕ граждăн вăрçипе интервенци çулĕсенче пысăк испытани тытрĕ. Халăхсен пĕрлĕхĕпе туслăхĕ пĕтĕм тĕнчери контрреволюцине хирĕç кĕрешӳре çирĕпленчĕç. СССР халăхĕсен пĕрлĕхĕпе туслăхĕ çавтери çирĕпленсе пынине граждăн вăрçи пĕтсенех ĕлĕк пусмăрта пурăннă халăхсем Советлă Социализмлă Республикăсен Союзне тăвасси çинчен ыйту кăларса тăратни пит те лайăх кăтартса парать.

Октябрьти социализмлă революци Российăри халăхсен танмарлăхне пĕтерсе, халăхсем хушшинче çĕнĕ отношенисем туса хурса, парти тата пролетариат диктатури умне пысăк та йывăр задача кăларса тăратрĕ—халăхсен экономикăпа культура тĕлĕшĕнчи пĕртанмарлăхне пĕтерессi, нацисен мораллĕ тата политикăллă çирĕп пĕрлĕхне тăвасси. Çак задачăсене кĕске вăхăтрах татса пама май пулман. Ăна тума чылай çулсем хушши вирлĕн ĕçлемелле пулнă.

Ленин—Сталин партийĕ çак задачăсене ăнăçлăн пурнăçларĕ. Çĕршыва индустриализацилени, ялхуçалăхне коллективизацилени нациллĕ республикăсем, облаçсем тата районсем экономика енчен кая юлса пынине пĕтерсе хучĕ, вĕсем халĕ çулран çул чечекленсе аталанса, хăйсен социализмлă промышленноçĕпе ялхуçалăхне малалла ӳстерсе пыраççĕ. Кашни национальность хăйĕн форми енчен нациллĕ, содержани енчен социализмлă культурине ӳстерсе пырать, нациллĕ республикăсемпе облаçсенче рабочисен хисепĕ çулран çул ӳссе пырать, çавăнпа пĕрлех социализмлă интеллигенци йышĕ те ӳсет. Çаксем вĕсем—аслă вырăс халăхĕ пулăшнин результачĕсем, ленинла сталинла наци политики çĕнтерӳ хыççăн çĕнтерӳ туса пынин результачĕсем.

Пирĕн орденлă Чăваш республикин çитĕнĕвĕсем те çавăн çинченех калаççĕ. Революциччен пирĕн Чăваш республикин территорийĕнче промышленность пулман. Царизм нациллĕ окраинăсенче промышленность аталанассине пур майсемпе те чарса пынă.

Совет влаçĕ вăхăтĕнче тин Чăваш республикинче промышленность ӳссе çитĕнме пултарчĕ. Юлашки икĕ пятилетка çулĕсенче шултра промышленность предприятисем ĕçе кĕчĕç: Çĕмĕрлери тата Куславккари комбинатсем, Çĕмĕрлери экстракт завочĕ, Канашри вагонсем юсакан завод, Вăрнарти фосфорит завочĕ, Долгополянăри хими завочĕ, Улатăрти гармонь фабрики, Буинскри сланец рудникĕ т. ыт.

Революцичченхи вăхăтра чăваш ĕçхресченĕсем хăйсен вак-тĕвек анисем çинче лăчăр-лачăр сухапуççемпе шăйăрттарса кăна тырпул аккаласа туса илкеленĕ. Октябрьти социализмлă революци ĕçхресченĕсене эксплоатацирен хăтарчĕ, вĕсене çĕр пачĕ, ирĕклĕ те телейлĕ пурнăç тума май туса пачĕ. Халĕ Чăваш республикин ялхуçалăхĕ шултра, коллективлă, машинăсемпе хĕçпăшалланнă ялхуçалăхĕ пулса тăчĕ. Çĕрĕçĕн мастерĕсем нумай ӳссе çитĕнчĕç, вĕсене пĕтĕм республикăри халăх пĕлсе тăрать. Форма енчен нациллĕ, содержани енчен социализмлă культура ӳссе чечекленсе пырать.

Чăваш республикине кăна мар, кирек хăш нациллĕ республикăна илсе пăхсан та калама çук пысăк ӳсĕмсене курма пулать. Узбексене илетĕн-и, таджиксене-и, марисене-и, карачаевецсене-и—пурте пĕр çемьере пурăнса коммунизм тăвассишĕн кĕрешеççĕ. Ӳсет, çирĕпленет халăхсен туслăхĕ. Вăл Совет влаçĕ вăхăтĕнче кăна пулма пултарчĕ. Ун çинченех хĕвеланăçри облаçсенчи болоруссемпе украинецсен çулталăк ытларах вăхăт хушшинчи ӳсĕмĕсем, Бессараби, Çурçĕр Буковина халăхĕсен, Латви, Литва, Эстони халăхĕсен хăвăрт малалла кайса пыракан тулли те телейлĕ пурнăçĕ пит те лайăх кăтартса параççĕ. Вĕсем пирĕн Хĕрлĕ Çар пулăшнипе капитализма, пусмăра тĕп туса хучĕç, хĕрсе çĕнĕ пурнăç тума тытăнчĕç.

Пирĕн Совет Союзĕнчи халăхсем пурте пĕртан, пĕр аслă çемьере пĕрлешсе коммунизм тăваççĕ. Халăхсен пысăк çитĕнĕвĕсем çинчен Сталинла Конституци çине ылттăн саспаллисемпе çырса хунă.

«ССР Союзĕн граждăнĕсен право пĕртанлăхĕ,—тесе калать ССР Союзĕн Сталинла Конституцийĕн 123-мĕш статьи,—вĕсен национальноçĕпе расине пăхмасăр, пĕтĕм хуçалăхăн, государствăн, культурăн тата обществăпа политикăн пурнăçĕнче никам пăсайми закон пулса тăрать.

Граждăнсен прависене, вĕсен расипе национальноçне пăхса, мĕнле те пулин тӳрĕмĕн е айăккăн хĕснĕшĕн, е тата тӳрĕмĕн е айăккăн аслăраха хунăшăн, çавăн пекех тата мĕнле те пулин расăллă е нациллĕ мăнаçлăх шухăш сарнăшăн, е курайманлăхпа шута хуманлăх сарнăшăн—закон хытă айăплать».

Пирĕн çĕршыври халăхсем хамăрăн социализмлă тăван çĕршыва вĕçĕ-хĕррисĕр парăнса, пурте пĕр шухăшлă пулса тачă пĕтĕçсе тăраççĕ. Капитализмлă государствăсенче пуçпулса тăракан классем пĕр халăх тепĕр халăха путарса лартасси пултăр тесе тăрăшаççĕ пулсан; пирĕн Совет çĕршывĕнче халăхсем пĕрне-пĕри пулăшса ĕçлесе пыраççĕ, кая юлнисене хăйсемпе танлаштарма тăрăшаççĕ. Эпир кашни халăх аталанса, çирĕпленсе пымалла тăвасшăн тăрăшатпăр, совет государствин экономикăллă, политикăллă тата çар вăйĕ ӳссе пымалла тăвассишĕн тăрăшатпăр. Социализм чухне совет государстви чечекленсе пыни кашни халăх чечекленсе пынине пĕлтерет. Çавăнпа пĕрлех халăхсен туслăхĕ — социализмлă культура малалла аталанса пырассин никĕсĕ пулса тăрать.

ССР Союзĕнче халăхсен туслăхĕ çирĕпленсе пыни, совет халăхĕн мораллĕ-политикăллă пĕрлĕхĕ ӳсни капитализмлă тĕнчере пусмăрта пурăнакан халăхсене СССР тавра татах та ытларах пĕтĕçме пулăшать.

М. АНДРЕЕВ.

Черчилль сăмахĕ

ЛОНДОН, январĕн 18-мĕш. (ТАСС) Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: ĕнер Черчилль Глазго хулине пынă, унта сăмах тухса каланă. Черчилль сăмах каланă çĕрте Рузвельт представителĕ Гопкинс пулнă. Черчилль çапла каланă: эпĕ сире пирĕн çулйĕр çăмăл пулĕ теме пултараймастăп. Пирĕн умра хăрушлăх тăрать. Вăл хăрушлăх эпир халиччен тÿссе ирттернĕ хăрушлăх пекех пысăк тесе каласшăн мар эпĕ, анчах кирек мĕнле пулсан та, вăл пĕчĕк йăнăш кăна тусан та вилĕм кÿме пултарать. Пирĕн хуласемпе промышленноçлă центрсем çине малашне те нумай уйăхсем хушши бомбăсем киле-киле пăрахĕç. Пирĕн çине бомбăсем килсе пăрахнине хирĕç эпир çав таранах вăйлă ответ пама пултараймастпăр. Пирĕн умра испытанисемпе хĕнхур çулйĕрĕ выртать. Шанса тăратпăр, тенĕ Черчилль. «мĕнпур испытанисене пĕтерĕпĕр».

Хай Рузвельт представителĕпе Гопкинспа тĕл пулса каласни çинчен Черчилль çапла каланă: Гопкинс Англия мĕнле положенире тăнине вырăнта сăнаса вĕренме килнĕ. Вăл часах Америкăна таврăнать, пирĕн утравсем çинчи пурнăç çинчен Рузвельта отчет туса парать. 1941 çулта пире океан лешъенчи çарсем кирлĕ мар. Пире хĕçпăшал, карапсем тата самолетсем кирлĕ. Эпир мĕн вăй çитнĕ таран тÿлĕпĕр, анчах пире хамăр тÿлесе татма пултарнинчен нумайрах материал кирлĕ.

Германия Англи çине тапăнса кĕме пултарасси çинчен Черчилль çапла каланă: Англин хăйĕн çыранĕсем тăрăх тĕреклĕ укрепленисем, утравсем çинче хăватлă çар пур: противник Англи территорийĕ çине вăхăтлăха десант антарса хăварма пултарсан, вăл çар тăшмана хирĕç наступлени тума, контратакăсем тума пултарать. Апла пулсан та, тенĕ Черчилль, эпĕ çапла шутлатăп: правительство членĕсенчен кам та пулин е халăх: пирĕн çине тапăнса кĕме пултараймĕç, тесе шутлани йăнăш пулнă пулĕччĕ.

Хальхи вăхăтра Германин Англине хирĕç наступлени тума питех те пысăк майсем пур,—тенĕ Черчилль. — Анчах та сентябрь уйăхĕнче десант антарса хăварма йывăр пулнă пулсан, ăна февраль, март тата апрель уйăхĕсенче антарса хăварма тата йывăртарах пулать. Черчилль сыхă пулма чĕннĕ.

Хĕвелтухăçĕнче Англипе Итали хушшинче пыракан вăрçă çинчен Черчилль çапла каланă: хальхи вăхăт тĕлне англичансем 80 пин итальянеца тыткăна илнĕ, Италин лайăх хĕçпăшалланнă 8 е 9 дивизине çĕмĕрсе тăкнă. Черчилль каланă тăрăх, Англия Британи утравĕсене хăй аллинчех сыхласа хăварни тата Египетпа Ливири положенине улăштарни çак вăрçă историйĕнче уйрăм вырăн йышăнса тăрать.

Англия 1941 çулти йывăрлăхсене хирĕç тăма пултарни çинчен асăнса, Черчилль çапла каланă: хальхи вăхăтра эпир — халăхăн пĕр пайне çеç хĕçпăшаллантарнă наци пулса тăратпăр, анчах 1941 çулта эпир лайăх хĕçпăшалланнă наци пулса тăрăпăр, ун чухне кĕрешÿри вăйсем пĕр евĕрлех пулĕç.

Пирĕн çĕр çинчи çарпа авиацине хĕçпăшаллантарассине илес пулсан, эпĕ çакна шанса тăратăп: кăçалхи çул вĕçĕ е çитес çул пуçламĕшĕ тĕлне пирĕн положени Германи положенийĕнчен начар мар пулĕ.

Англин вăрçă хыççăнхи политики пирки панă ыйту çинчен сăмах тапратса, Черчилль çапла каланă: çакă вăл маншăн пĕрремĕш вырăнта тăракан ыйту мар, маншăн пĕртен-пĕр тĕллев — Гитлера хирĕç кĕрешесси, тенĕ.

Финляндири лару-тăру

ХЕЛЬСИНКИ, январĕн 19-мĕш (ТАСС). Хельсинкири ĕççĕр тăрса юлнă хĕрарăмсен хулари пухăвĕнче çулйĕр тата обществăллă ĕçсен министрĕ Саловаара çапла каланă: Финляндири хĕрарăмсем хушшинче ĕççĕрлĕх уйрăмăнах экспорт, апат-çимĕç, çĕвĕ çĕлекен тата пиравăр промышленноçĕнче пысăк шутланать. Саловаара: çитес çывăх вăхăтра производство ÿсĕмне кĕтме çук, мĕншĕн тесен сырье çителĕксĕр, тесе пĕлтернĕ. Малалла министр çапла кăтартса панă: государствăн ĕççĕрлĕхпе кĕрешес тĕлĕшпе ĕçлекен комитечĕ ĕççĕр хĕрарăмсене укçан пособи пама вырăнлă мар тесе шутлать, мĕншĕн тесен «ун пек пособисем çамрăк хĕрарăмсене мораль тĕлĕшĕнчен пăсаççĕ».

«Ууси суоми» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, правительство 100 миллион финн маркăлăх шалти заема кăларма йышăннă.

«Хельсингин саномат» хаçат: шалти çĕнĕ заема питех те сахал кăлармалла тунă, вăл положенине улăштарма пултараймасть, тесе çырать.

«Соумен сосиалидемокраати» хаçат «Эланто» ятлă кооперативлă обществăн аш-какай отделĕн заявленине пичетлесе кăларнă. Унта: аш-какай сутакан магазинсем халĕ те пушах лараççĕ. Сутма илсе пынă какая çур сехет хушшинчех сутса пĕтереççĕ. Аш-какай çуккипе колбаса тăвакан предприятисем пачах ĕçлеме чарăнаççĕ, тесе каланă.

Англипе Германи хушшинчи вăрçă

БЕРЛИН, январĕн 19-мĕш. (ТАСС) Верховнăй командовани Германин подводнăй лодки противникăнне таварсем турттаракан икĕ судно путарни çинчен пĕлтерет. Январĕн 18-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ Суэнсире вăрçă тĕлĕшĕнчен паллă пулса тăракан объектсем çине бомбăсем ăнăçлăн пăрахнă.

Çав кунах çĕрле Германи авиацийĕ Суэц каналĕн районĕнче тата Египетре вăрçă тĕлĕшĕнчен паллă пулса тăракан объектсем çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Январĕн 18-мĕшĕнче кăнтăрла Германи авиацийĕ Мальта утравĕ çинчи аэродромсем çине бомбăсем пăрахнă, унта ангарсене, убежищесене тата самолетсем лармалли площадкăсене çĕмĕрсе тăкнă. Противникăн пĕр самолетне персе антарнă. Германин икĕ самолет каялла таврăнман.

Германири информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, январĕн 18-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Германи самолечĕсем, Суэнсисĕр пуçне, Саутгемптон, Плимут, Бристоль тата Портленд çине те бомбăсем пăрахнă.

ЛОНДОН, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе çапла пĕлтереççĕ: ĕнер противникăн пĕр самолечĕ Лондон хĕррисем çине темиçе бомба пăрахнă. Сиен пысăках мар.

Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, январĕн 19-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Лондон районĕнче сывлăшран тапăнни çинчен пĕр тревога та пулман.

БЕРЛИН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС) Германи командованийĕ çапла пĕлтерет: «Ĕнер Германи самолечĕсен пысăк соединенийĕсем Мальта утравĕ çинчи Ла-Валетт портне çĕнĕрен пырса атакăланă. Пысăк калибрлă темиçе бомба çыран патĕнче тăракан авианосец çине, докри эсминец çине, çавăн пекех тата суту-илÿ тумалли икĕ пароход çине ÿкнĕ. Верфьсенче, доксенче тата промышленноçлă сооруженисенче, çавăн пекех арсеналра пушарсем тухнă. Англин 5 истребительне персе антарнă. Англире разведка туса çÿренĕ вăхăтра Гарвичран кăнтăр-хĕвелтухăç еннелле 25 километрта пĕр бомба суту-илÿ тумалли пароход çине ÿкнĕ. Парохода çийĕнчех вут хыпса илнĕ».

Трансоцеан агентстви çапла пĕлтерет: ыран январĕн 20-мĕш тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ Лондонпа Саутгемптон çине тата Англин кăнтăр çыранĕнчи ытти хуласем çине пырса тапăннă. Лондон районĕнче Гринвичри электростанцисемпе газ заводĕсем çине бомбăсем пăрахнă. Бомбăсем пăрахнă объектсенче пушарсем тухнă тата взрывсем пулнă.

ЛОНДОН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх. ыран январĕн 20-мĕш тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕ Кăнтăр Англи çине пырса тапăннă вăхăтра Германин икĕ бомбардировщикне персе антарнă. Çĕрле Кăнтăр-Хĕвелтухăç Англири хăш-пĕр пунктсем çине, вăл шутрах Лондон çине пырса тапăннă. Бомбăсем пысăк сиенех кÿреймен. Вилнисемпе аманнисем нумай мар.

Ыран январĕн 20-мĕш тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕн тĕп вăйĕсем Саутгемптона атакăланă. Хула çине пăрахнă вут чĕртсе яракан бомбăсем çĕршерĕн шутланаççĕ. Тĕрлĕ çĕрте тухнă пушарсене часах сÿнтернĕ.

Авиаци министерстви çапла пĕлтерет: ĕнер кăнтăрла иртсен Ла-Манш районĕнче Англи истребителĕсем Германин пĕр бомбардировщикне персе антарнă.

ГРЕЦИПЕ ИТАЛИ ХУШШИНЧИ ВĂРÇĂ

РИМ, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). «Гадзета дель пополо» Грецире Англи войскисем пурри çинчен пĕлтерет. Хаçат çырнă тăрăх, Греци офицерĕсем Англин Грецири вăйĕсен хисепĕ 8—9 пин çын тесе шутлаççĕ.

АФИНЫ, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Греци командованийĕ январĕн 19-мĕшĕнче каçхине пичетлесе кăларнă коммюникере: фронтра вырăнĕ-вырăнĕпе операцисем пулса иртнĕ. Грексем çынсене тыткăна нумай илнĕ тата вăрçă хатĕрĕсене туртса илнĕ, тесе каланă.

«Катимерини» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, январĕн 18-мĕшĕнче центральнăй фронтра грексем противникăн укреплениллĕ районне туртса илнĕ. Греци войскисем вăрçă хатĕрĕсем нумай туртса илнĕ. Валона çине сывлăшран пырса тапăннă, çар объекчĕсене нумай çĕмĕрсе тăкнă.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Греци артиллерийĕ пĕрмаях персе тănипе Поградецран çурçĕр енче итальянецсем темиçе позици пăрахса хăварнă. Греци правительствин представителĕ: Салоникире Англин мотомехчаçĕсем анса юлнă, тесе пĕлтерни тĕрĕс мар тет.

Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Дукати патĕнче тата Химарăран çурçĕр енче вăйлă çапăçу пырать. Икĕ енĕн те пысăк çухатусем пулаççĕ. Клисура — Тепелене районĕнче çапăçу çаплах пырать.

ИТАЛИ КОМАНДОВАНИЙĔН СВОДКИ

РИМ, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). Итали командованийĕ çапла пĕлтерет: Греци фронтĕнче юр вăйлăн çунипе икĕ енчен те активлăх пулман.

Çурçĕр Африкăра — Тобрук районĕнче артиллери тата Киренаикин кăнтăр пайĕнче пушхирте Италин мотомехчаçĕсен активлăхĕ палăрать.

Хĕвелтухăç Африкăра Итали авиацийĕ Англо-Египет Суданĕн çурçĕр пайĕнче противникăн сывлăш базисем çине, Аромра унăн чугунçул станцийĕ тата войскисем çине бомбăсем пăрахнă. Кунсăр пуçне, Макеир районĕнче те противник войскисем çине бомбăсем пăрахнă.

РИМ, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Стефани агентстви Итали командованийĕ кăларнă çакăн пек сводкăна парать:

«Греци фронтĕнче нимĕнле пысăк ĕçсемех те пулман. Пирĕн самолетсем противник базисемпе войскисем çине ăнăçлăн бомбăсем пырса пăрахнă.

Киренаикăра, Джарабуб тата Тобрук фронтĕнче, разведка отрячĕсемпе артиллери ĕçсем пулса иртнĕ. Джарабуб çывăхĕнче пирĕн самолетсем противникăн механизированнăй чаçĕсем çине ăнăçлăн бомбăсем пырса пăрахнă. Противник самолечĕсем Тобрук çине пырса тапăннă вăхăтра пирĕн зенитнăй артиллери противникăн пĕр самолетне персе антарнă.

Хĕвелтухăç Африкăра, Англо-Египет Суданĕн фронтĕнче, пирĕн постсенчен пĕри противникăн вăйлă атакине сирсе янă. Противникăн чылай салтакĕсене тыткăна илнĕ. Пирĕн войскăсем противникăн механизированнăй чаçĕсен отрядне, çавăн пекех тата кавалери эскадронне атакăланă. Противник каялла чакнă. Англо-Египет Суданĕнчи халăх пурăнакан темиçе пунктра пирĕн самолетсем противникăн бронетанковăй чаçĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Противник Эритрея районĕ çине темиçе хут пырса тапăннă, анчах пысăк сиенех кÿреймен.

Италипе Германи истребителĕсем хÿтлесе пынипе Германи бомбардировщикĕсен соединенийĕсем Мальта утравĕ çинчи Ла-Валеттри тинĕс-çар бази çине пырса тапăннă, портра тăракан суднăсем çине, арсеналпа порт сооруженийĕсем çине пĕр хут çеç мар бомбăсем пырса пăрахнă, пĕр парохода путарнă. Пысăк калибрлă бомба тивнипе «Илластриес» ятлă авианосеца çĕнĕрен сиен кÿнĕ. Италипе Германи истребителĕсем противникăн 6 самолетне персе антарнă. Пирĕн пĕр истребитель тата Германин 4 бомбардировщикĕ хăйсен базисене таврăнман.

Паян ирхине ирех противник самолечĕсем Кăнтăр Италири халăх пурăнакан пĕр пункт çине бомбăсем пырса пăрахнă. Çар объекчĕсене сиен пулман».

Вăтаçĕр тинĕс бассейнĕнчи вăрçă ĕçĕсем

ЛОНДОН, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). Официальнăй йĕркепе çапла пĕлтереççĕ: Англи авиацийĕ Тобрук çине каллех бомбăсем пăрахма пуçланă. Бомбăсем пăрахнипе нефтехранилище çывăхĕнче пысăк пушар тухнă. Хĕвелтухăç Африкăра Ассабри пысăк гараж çине, Харгейзри çар çурчĕсем, Умм Хангартан 5 миляра противникăн лагерĕ çине бомбăсем пăрахнă, унта пушарсем тухнă. Кунсăр пуçне, Асмарти объектсем çине те бомбăсем пăрахнă.

ЛОНДОН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Мальта утравĕ çинче ĕнер пичетлесе кăларнă коммюникере: пĕр кун хушшинче противникăнне сахалтан та 15 самолет персе антарнă, тесе каланă. Ĕнер Мальта çине пиллĕк хутчен пырса тапăннă, граждăнла объектсене чылай пысăк сиенех тунă. Çав операцисен вăхăтĕнче Англин пĕр истребителĕ пĕтнĕ.

Агентство çапла кăтартса парать: Мальта çине вăйлăн пырса тапăнма пуçланăранпа (юлашки 5 кун хушшинче) противникăнне пурĕ 35 самолет персе антарнă.

ЛОНДОН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англири çар çыннисен представителĕ Кассалăран (Англо-Египет Суданĕ) итальянецсене эвакуаци туни чăнах тесе пĕлтернĕ. Кассала Хартумран хĕвеланăç енче, Эритрея чиккинчен инçе мар çĕрте вырнаçнă. Унăн территорийĕ урлă Эритрейăпа Абиссинине суту-илÿ çулĕсем каяççĕ. Представитель: итальянецсен Кассалăна çакăн пирки эвакуаци тумалла пулнă: Англи вăйĕсем çав районра итальянецсене тăтăшах тата пĕр чарăнмасăр вăйлăн хĕссе пынă.

Çав агентство пĕлтернĕ тăрăхах, Италин Тобрукри гарнизонĕ хăйĕн оборона линийĕсене çав-çавах çирĕплетсе пырать-ха. Англичансем вара Тобрука штурмлама калама çук васкавлăн хатĕрленеççĕ. Египетран каякан çул тăрăх Тобрук районне англичансен подкрепленийĕсем тăтăшах пырса тăраççĕ.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин Каирти корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Англин мотомехчаçĕсем, Кассалана йышăннă хыççăн, Абиссинине пырса кĕнĕ.

* * *

Гитлерпа Муссолини тĕл пулса калаçни

БЕРЛИН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, паян Гитлерпа Муссолини тĕл пулса калаçнă. Калаçнă вăхăтра ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕсем пулнă. Гитлерпа Муссолини хальхи положени çинчен тĕплĕн сÿтсе явнă. «Калаçу, — тет агентство, — хăйсен правительствисен руководителĕсем хушшинчи яланхи туслăх атмосферинче, Германипе Итали халăхĕ хушшинчи боевой союз атмосферинче иртнĕ. Гитлерпа Муссолини пур ыйтусем тăрăх та йăлтах килĕшсе татăлнă».

Стимсон заявленийĕ

ВАШИНГТОН, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). Представительсен палатин ютçĕршыв ĕçĕсен комиссинче США çар министрĕ Стимсон сăмах тухса каланă, унта вăл конгреса Рузвельт Англине пулăшас тĕлĕшпе тăвакан ĕçсене ырлама чĕннĕ. Стимсон сăмахĕ хыççăн представительсен палатин членĕ республиканец Мундт çапла каланă: Рузвельт агресси жертвисене пулăшу парас шутлă политика тытса пырать, çак политика тĕнчен тĕрлĕ пайĕсенче США-на нумай конфликтсене туртса кĕртме пултарать. — Унтан Мундт Стимсонран çапла ыйтнă: мĕншĕн США Российăна хирĕç кĕрешес ĕçре Финляндине пулăшу памарĕ, тенĕ. Стимсон çакăн пек ответ панă: Российăпа Финлянди хушшинчи конфликт Америкăн нациллĕ оборонине тĕкĕнмен, тенĕ.

Малалла Мундт çапла ыйтнă: çак закон проекчĕ США «вырăссен пулас агрессине» хирĕç кĕрешессине пĕлтерет-и, тенĕ. Çук, тенĕ Стимсон, Пĕрлешÿллĕ Штатсем пур тĕрлĕ агрессине пырса хутшăнма шутламаççĕ, Америкăн нациллĕ оборонине пырса тĕкĕнекен агрессине кăна хутшăнаççĕ.

Таи тата Франци Индо-Китайĕ

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 19-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви Сайгонран çапла пĕлтерет: халĕ илнĕ сведенисем тăрăх, январĕн 17-мĕшĕнче тинĕсре пулса иртнĕ çапăçура Таин миноносецне тата хуралри икĕ катерне путарнă. Кунсăр пуçне, 2.200 тоннăллă çар карапне сиен кÿнĕ.

«Чикаго дейли ньюс» хаçат çапла пĕлтерет: Франци Индо-Китайĕнче Япони салтакĕсем 10.000 çынна çити шутланаççĕ. Хайфонпа Ханойра йăлтах японецсем пуçпулса тăраççĕ. Ханойра японецсен 800 салтак тата 60 самолет пур.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 20-мĕш. (ТАСС) Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ Бангкокран пĕлтернĕ тăрăх, Лаос провинцинче Таи войскисем малаллах кайса пыраççĕ, унта вĕсене хирĕç тăракансем çук. Французсем Гандабури çине бомбăсем пырса пăрахнă, анчах ăна нимĕнле сиен те кÿреймен. Таи самолечĕсем французсен войскăсем турттарса пыракан 18 катерне пĕтерсе тăкнă.

Меконг юханшывĕ тăрăх икĕ енĕпе те пĕр-пĕрин çине артиллерирен персе тăраççĕ.

КЛЕРМОН-ФЕРРОН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Гавас агентстви Сайгонран пĕлтернĕ тăрăх, унта çапла калаççĕ: январĕн 17-мĕшĕнче Сиам заливĕнчи çапăçура Франци тинĕс çинчи вăйĕсем Таин икĕ карапне путарнă, виççĕмĕш карапне сиен кÿнĕ.

Франци авиацийĕ Таири Прагин-Бури аэродром çине вăйлăн бомбăсем пырса пăрахнă. Çавăн пекех Аранипе Вадханри ангарсемпе сооруженисем çине те бомбăсем пырса пăрахнă. Францин пур самолечĕсем те хăйсен базисене таврăннă.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Виши правительстви çапла пĕлтернĕ: январĕн 17-мĕшĕнче Францин Таири посланникĕ Гарро Таири государство совечĕн председателĕпе Лаунг Сонгграмммпа чикĕри лару-тăру çинчен калаçнă. Франция чикĕне тĕплĕн палăртас ыйтăва сÿтсе-явма шухăшлать.

Германия пĕрлешнĕренпе 70 çул тултарнă май

БЕРЛИН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Паян Германири пур хаçатсем те Германия пĕрлешнĕренпе 70 çул тултарнă куна паллă тунă. Хаçатсем çапла çыраççĕ: çак кун Германия темиçе пая уйăрăлса тăнине пĕтернĕ. Ун чухне, хальхи пекех, Германия хăйĕн пурнăçĕшĕн татăклăн кĕрешнĕ. Германине пĕрлештересси çинчен пулнă ĕмĕт, юлашкинчен, пурнăça кĕчĕ.

Хаçатсем Бисмарк Германие пĕрлештерес тĕлĕшпе тунă тава тивĕçлĕ ĕçсене паллă тăваççĕ, вăл пĕрлĕхлĕ аслă тăван çĕршыв туса хурас аслă идейăсене пурнăça кĕртме кирлĕ условисене туса хатĕрленĕ, тесе çыраççĕ.

Германири информаци бюровĕ Сан-Францискори инцидент çинчен

БЕРЛИН, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ çапла пĕлтерет: Январĕн 18-мĕшĕнче Германия пĕрлешнĕренпе 70 çул тултарнă май Германин Сан-Францискори генеральнăй консульствин çурчĕ çине флаг кăларса çакнă пулнă, çав ялава çынсен ушкăнĕ çурса пăрахнă. Германин Вашингтонри ĕçсен поверенныйĕ çав инцидент пирки США государство департаментĕнче протест панă, уншăн айăплă çынсене США правительствин тивĕçлипе наказани памалла, тенĕ.

НЬЮ-ЙОРК, январĕн 20-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин Вашингтонри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Сан-Францискора Германи флагне çурса пăрахнă пирки Германия панă нотăна илнĕ хыççăн, США государство департаменчĕ çав ĕç пулнăшăн шеллени çинчен Германи посольствине пĕлтернĕ.

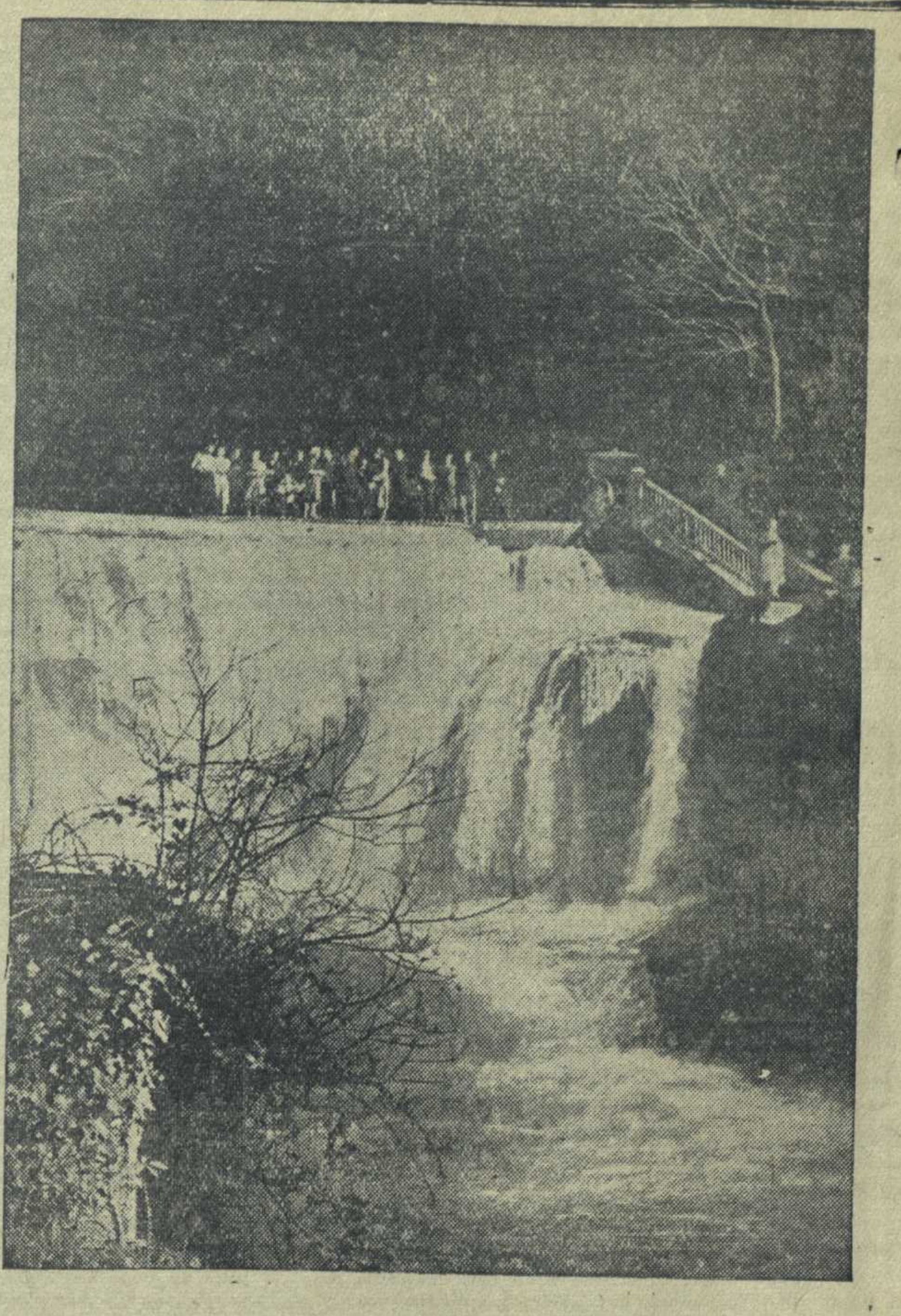

Хĕлле курортсенче.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: «Псырцха» курортĕнче канакансем шыв сикки патĕнче (Абхази АССР).
Н. Кубеев фото-ÿкерчĕкĕ (ТАСС).

Большевикла критикăшăн

Чăваш совет писателĕсен пухăвĕ

Январĕн 20-мĕшĕнче Чăваш совет писателĕсен правленийĕ литература критики ыйтăвĕпе писательсемпе критиксен тата хаçат-журналсенче ĕçлекенсен активĕн пухăвне ирттерчĕ. Литература критикипе библиографи ĕçĕ пирĕн республикăра мĕнле пыни çинчен Чăваш совет писателĕсен Союзĕн правлени председателĕ А. Эсхель юлташ доклад туса пачĕ.

ВКП(б) Центральный Комитечĕ хăйĕн нумаях пулмасть йышăннă постановленинче литература критикипе библиографи, пропаганда ĕçĕнче тата ĕççыннисене коммунистла воспитани парас çĕрте вăйлă хĕçпăшал пулса тăракан критика юлса пынине палăртрĕ.

Пирĕн халĕ литературăна ертсе, малалла илсе пыракан, литературăн малашнехи çулйĕрне кăтартса паракан, писательсене творчествăллă çирĕп коллектива пĕтĕçтерекен, вулакан шухăш-кăмăлĕсене организацилекен, вулакансене пирĕн литература çинчен, писательсен уйрăм произведенийĕсем çинчен тĕрĕс ăнлантарса паракан научнăй критика çукпа пĕрех.

Чăваш совет писателĕсен Союзĕн правленийĕ кăларса тăракан «Сунтал» журналăн тата «Илемлĕ литература» альманахăн критикăпа библиографи енĕпе никамран та ытларах ĕçлемелле пулнă. Апла пулсан та, «Сунтал» журнал 1940 çулта, пĕр çулталăк хушшинче, критикăпа библиографиллĕ заметкăсемпе статьясем пурĕ те 7 çеç пичетленĕ.

С. В. Эльгер—халăх поэчĕ. Унăн творчествине тĕплĕн пăхса тухса, анализ туса пирĕн çамрăксене вĕрентсе пымалла. Анчах та ку таринччен те Эльгерĕн çавтери пуян творчествине тĕплĕн уçса паракан критика çук-ха. Сăмах майĕн Д. Данилов юлташăн Эльгер творчестви çинчен «Сунтал» журнала çырнă статьине асăнса хăвармалла. Данилов юлташ хăйĕн статьине пĕтĕмпех декларациллĕ сăмахсемпе: «писателĕн шухăшсем çавтери аван», «çавтери илемлĕ», «çавтери пуян» тенĕ сăмахсемпе тултарнă, писателĕн творчествине тарăннăн уçса паман. Критикăн хăйĕн статьинче произведенин пуянлăхне, илемлĕхне, унăн пахалăхне кăшкăрулла сăмахсемпе мар, наука енчен анализ туса, çав произведени çине большевикла пăхса, писателĕн творчествине пурнăçпа çыхăнтарса кăтартса памалла пулнă.

Н. Дедушкин, В. Венгер, П. Митта пек «критиксем» уйрăм писательсен творчествине пушшех те çиелтен хакланă, вĕсем кирлĕ-кирлĕ мар çĕртенех мухтава тивĕççĕр произведенисене мухтанă, хăйсен тĕрĕс мар статьисемпе вулакансен шухăшне пăтраштарнă.

Литература критикипе библиографиллĕ статья — вăл пропагандăллă статьяпа пĕр танах. Çавăнпа та ун çине ответсăр пăхма юрамасть. Мĕнле те пулин произведенине хаклас пулсан, ăна идейăпа принцип тĕлĕшпе илсе пăхмалла, çав произведени çине большевикла пăхма пĕлмелле. Çаксене тума идеологи ĕçĕнче чи кирлĕ тата чи вăйлă хĕçпăшалпа—марксизм-ленинизм теорипе хĕçпăшалланни кирлĕ.

Тухса калакансем писательсен союзĕн правленийĕ хăйĕн ĕçĕнче критикăпа библиографи ыйтăвĕ çине питĕ те сахал çаврăнса пăхни çинчен каларĕç. Писательсен союзĕн правленийĕ критиксен кадрне организацилесе ертсе пырас, вĕсене вĕрентес ĕç çине ку таринччен пачах çаврăнса пăхман темелле.

Писательсемпе критиксен тата актив пухăвĕ ЦК ВКП(б) литература критикипе библиографи çинчен йышăннă постановленине ырларĕ. Пуху малашне литература ыйтăвĕсене сÿтсе-явма час-часах творчествăллă пухусемпе дискуссисем организацилеме хушрĕ.

«Сунтал» журналпа «Илемлĕ литература» альманахра яланах «Критикăпа библиографи» пайĕсем пулмалла.

Писательсен союзĕн хăйĕн кулленхи ĕçĕнче писательсемпе критиксене марксистла-ленинла воспитани парасси çине уйрăмах тимлĕн çаврăнса пăхмалла. Республикăри хаçатсем валли критикăпа библиографиллĕ статьясем çырма писательсене хăйсене анлăн явăçтармалла.

* * *

Çĕнĕ трамплин

Паян, январĕн 22-мĕшĕнче, Шупашкар хулинче «Восход» спорт обществин Чăваш Совечĕ çĕнĕрен тунă трамплин çинчен йĕлтĕрпе ярăнса сикме тытăнаççĕ. Хулари йĕлтĕрçĕсем январĕн 19-мĕшĕнчен пуçласа трамплин çинчен йĕлтĕрпе сикме вĕренме пуçларĕç.

Трамплин уçăлнă ятпа йĕлтĕрçĕсем ун урлă сикме, сăртсем çинчен ярăнса анма вĕренчĕç. Сăртсем çинчен ярăнса анмалли вырăнсене юриех тĕрлĕ чăрмавсем туса хатĕрленĕ. Йĕлтĕрçĕсем çакăн пек кансĕр çĕртен ярăнма вĕренме тытăнчĕç.

Паян трамплин çинчен сикнĕ хыççăн йĕлтĕрçĕсем айлăм е сăртлă вырăнсем тăрăх 5 километр хушши кайса килеççĕ.

Г. Иванов.

Ответлă редактор Р. О. МАЛЮТИН.

В Н И М А Н И Ю

КНИГОТОРГУЮЩЕЙ СЕТИ КОГИЗА И ЧУВАШСОЮЗА.

В складе Госиздата Чувашской АССР имеются в наличии выборная литература на чувашском языке:

1. Положение о выборах в Верховный Совет ЧАССР . . . . . Цена 15 коп.
2. Положение о выборах в Верховный Совет РСФСР . . . . . „ 15 „
3. **Вышинский**—Положение о выборах в Верховный Совет СССР (в вопросах и ответах) . . . . . „ 30 „
4. Конституция (Основной Закон) Чувашской АССР . . . . . „ 20 „
5. Конституция (Основной Закон) Союза ССР . . . . . „ 25 „
6. **Сталин**—Доклад о проекте Конституции СССР . . . . . „ 25 „
7. **Сталин**—Речь на предвыборном собрании избирателей Сталинского избирательного округа г. Москвы . . . . . „ 10 „
8. **Молотов**—Об избирательном блоке коммунистов с беспартийными . . . . . „ 15
9. **Жданов**—Речь на собрании избирателей . . . . . „ 20 .

Госиздат Чуваш. АССР.

Редакци адресĕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. **Телефонсем:** редактăран—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7 экономика пайĕн—0—88. çырусемпе рабселькорсен пайĕн —2—30, «Капкăн» тата «Ĕçхĕрарăмĕ» журналсен—6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство заведующийĕн—5—38, конторăн—0—23.

НТ 2244.

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 2. Ф. Б. 9×84 п. л.